

venia: vlt poti orat aduetu dnt: i q orone ondit q p illu sic ri debeat aduetu. Comentar Hiero. sup Osee Jobel r Amos: r Abdia r Jonā: pammachio. Sup Naum Di chea: Sophonia r Eggei: Paule et eustochio. Sup Abacuk Chzomario. Sup Malachia exuperio tholosane ecclie pontifici et munerio r alexan dro monachis. Sup Zacharias: exuperio tholosano epo. Ca. I

Abacuk qd vi. Massa apd hebreos pontif. i. graue onus: eo q eos aduer sus quos videt premat: nec ceruice eleuare sinat. b Et factu est iu. Adhuc loquit ppheta vel pps q tra se non veritate sed potētia iudicat. Comūnis serōp querela ad deū: cur iudices seculares acceptis munerib? dam nēt insontē r liberēt reum. Sed r pncipes ecclesie ppter munera la cerant legē. Sed non debent sup hoc turbari. Adētes a pncipio mūdī ab impio Cain occisū Abel iustū: eulāte iacob regnāte i do mo p̄tis Esau. Ipe quoq contra quez bec querela dirigit a iudeis crucifig r barrabas latro erūf. c Iudiciū puer. Peruersum vi detur vt Josias rex iustus a rege egyptio trucidet: vt daniel r tres pueri feruāt r babilonius impe ret: r balthasar iter scubinas po ter in p̄yalis dei. d Aspice in gen. Quō dñi respōdent cōtra p̄dicta. Quasi: Ne p̄teris soli is raeli hanc iniquitatez a chaldeis inferri: sed etiam omnib? nationi bus per circuitum: r ipos chalde os videte tm̄ valituros et postea ruituros. At si quis p̄dixerit qd futurū est p̄ rei magnitudine vi deatur incredulū. Allego. M̄ natur de? tra stēptores sue. p̄u dēte se suscitaturū angelos pess mos p quos inferat cruciat: vel peccantib? hoibus vel aīab? pesti mozum hominū. M̄ sunt amari et nulli parentes: r veloces cito qd imperatur implentes r ambulat sup latitudinē terre. Latitudo ter re sunt carnales. quia lara via ad moztez tendūt. Nos calcāt demo nes vt possideāt anīas que meri to rōnis dei sunt: sed p culpam si unt demōis. Qui est terribilis p pter multa r varia supplicia q̄ in fert. Sed ex seipō. i. ex ppria inīq tate dānabit. Sed si aliq̄s p peni tentiā ab eo ad deū cōuersus fue rit: onus. i. iugū diaboli effugiet: r p̄bens tergū deo sessor erit ve locioz lupis r pardis. i. hereticis r raptorib?: et eq̄tes. i. ipi demo nes quos prius ferebat depositi allident. Quia ipi eq̄ tes. i. diaboli de longe venerant: rem non suam vsurpan tes: quib? deiectis equi liberati non contenti cursu assu ment volatum aquile: vt carnib? sermonis dei vescant: r alios sibi incorporēt: facies eoz. q. v. v. quia nulla mali cia ei resistere poterit. Tūc fino diuīn? p̄gregabit ad vñā fidem om̄es qui quasi arena a chaldeis captiuabantur: r triūphabit de diabolo: vel prauis hominibus a regno suo deiectis: r tyranni r. e. e. potentia malozum superata veritur in derisum. Ipe super omnem munitionem re. Quicquid in sermonibus vel diuitijs seculi altū vel for te laudatur sermo dei destruet et illudet: et mittet agge rem fragilitatis arguendo. Tūc mutabitur spiritus ne puniat sicut punierat: sed pertransibit peccatores rogās pro eis et reconcilians deo. Hec est fortitudo eius diuini sermonis

Postilla Nicolai de lyra sup ppheta Abacuk incipit. Ca. I. Abacuk qd vidit Abacuk. Hic incipit ip̄s Abacuk pro pheta: r diuidit in duas partes. s. in proemiu r tracta tum: q̄ incipit ibi: Absquo. In proemio p̄mo tangitur breuiter materia hui? pphete. cū dicit: Onus. i. ppheta d malo pene vcturo sup regnū babilōie. Sicut enī Naum pphetauit tra assyri os q̄ captiuauerūt regnū. r. tribuū. iij. Regl. xvij. sic iste ppheta tra babiloni os q̄ captiuauerūt regnū duaz tribuum. iij. Regl. vlt. r herat ad p̄solationē ca riu: q̄ destructo p̄ C̄rū et variū babilō nioz regno due trib? fuerūt de captiuita te liberate. j. Esdre. j. Secūdo notificat au ctor ex nomine. cū dicit: Abacuk. Et ex offi cio. cū dicit: b. M̄ vidit. s. pphete ce. De tpe vero hui? pphete dicit Hiero. r Job. In p̄logo: r expositiozes nri cōter q̄ Aba cuk pphetauit destructionem babilonie post destructionē tēplī r ciuitatis hieru. salē p̄ chaldeos. c. Absquo. Hic inci pit tractatus. Et diuidit in duas partes: q̄ p̄mo ponit pphete denūciatio. secun do eiusdē oratio. ca. iij. Circa p̄mū ppheta admirans p̄p̄ritatē nabuchodonosor temporalē: cū ip̄e eēt idolatra pessim? r eius populus. Circa hoc p̄mo mouet dño questionē. secūdo audit eius respon sionem. ca. se. Prima in duas: q̄ p̄mo po nitur ip̄s nabuchodonosor p̄p̄ritatio. secūdo hui? p̄p̄ritatis abusus. ibi: Hec est fortitudo. Prima in duas: quia p̄mo querit ppheta de prosperitate nabucho donosor tra indeos. sc̄do tra populos alios. ibi: Aspice. Circa p̄mū dicit pro pheta nō solū in p̄sona sua: sed alioz iu stozū sui populi dicens: Absquo dñe cla mabo. in orōne tra nabuchodonosor tē pli r ciuitatis destructozē r populi in ca p̄tuitate detentozem. d. Vociferabor ad te vim patiens. i. angustia de oppressi one populi mei. e. Et nō saluabis. q. d. multū tardas saluare nos. f. Quare ostendisti mihi iniquitatē. nabucho. et exercitus sui. g. Et laborē. i. angustia i. Et iniusticia tra me. licet enim iudei iuste punirent ex parte dei: tñ nabucho donosor r eius exercit? hoc erequebant iniusta voluntate r iniqua. h. Quare respicis contemptozes. i. chaldeos q̄ sūt tui nois contemptozes: r tñ respicis eos cō ferendo eis potestātē gloriā temporalē. l. Et taces sculcāte impio. i. nabucho donosor r eius exercitu. m. Iustiozes se. i. populū iudaeū colentē te. n. Et facies hominis quasi pisces maris. p̄mit tendo q̄ maiores deuozēt minozes: sicut est in piscibus maris. o. Et quasi re ptilia nō habētia ducem. i. p hoc videtur q̄ nō habeas curam plus de hominibus q̄ de bestijs irrationabilib?. de quib? di cit Ap̄s. j. ad Corinth. lxx. Nunquid est cura deo de bobus? p. Et factum est iudicium. s. peruersum. q. Et contradictio. ve ritatis. r. Potentioz. quia veritas succumbit. s. Propter hoc lacerata est lex. quia fit cōtra dictamen legis nature. Potest etiam hoc referri ad legem mosaicam quam cōbuserūt chaldei. t. Et nō peruenit vsq̄ ad finem. s. debitum. v. Iudicium: id est executio iusticie: sed magis eēt cōtrarium. r. Quia impi? i. nabuchodonosor. y. P̄ualet aduersus iustū. i. iudee populus in quo erant iusti multi: in p̄p̄o aut nabucho. nulli. cū om̄s essent idolatre. z. Propterea egredietur iudicium peruersum. Iudet enim in babiloniam ducti frequenter iniuste cōdemnabantur ad facultatum suarum amissionem: r aliquādo ad mozem. Hoc etiā aliter exponitur referēdo ad deū. Propterea rē. i. ppter predicta videtur q̄ a te egrediat iudiciū peruersum: r hoc eozā hoib? p̄fun diratem iudiciozū tuozū p̄siderare nescientib?. a. Aspice. hic

Incipit Abacuk propheta.

Ca. I

Abacuk qd vidit

Abacuk propheta

Absquo do

mine clamabo:

r nō exaudies?

Vociferabor ad te vim patiens:

Et nō saluabis: Quare ostendisti mi

hi iniquitatē r laborē: videre pre

da r iusticiā tra me: Quare re

spicis contemptozes: r taces sculcan

te impio iustioze se? Et facies ho

mines q̄i pisces maris: r quasi re

ptilia nō habentia ducē. Et fa

ctum est iudicium r contradictio

potentioz. Propter hoc lacerata

est lex: r nō puenit vsq̄ ad finem

iudicij. Quia impi? p̄ualet ad

uersus iustum: propterea egredi

tur iudiciū peruersum. Aspice i gē

tibus r videte r admiramini et

Abacuk qd vidit... nec ceruice eleuare sinat. b Et factu est iu. Adhuc loquit ppheta vel pps q tra se non veritate sed potētia iudicat. Comūnis serōp querela ad deū: cur iudices seculares acceptis munerib? dam nēt insontē r liberēt reum. Sed r pncipes ecclesie ppter munera la cerant legē. Sed non debent sup hoc turbari. Adētes a pncipio mūdī ab impio Cain occisū Abel iustū: eulāte iacob regnāte i do mo p̄tis Esau. Ipe quoq contra quez bec querela dirigit a iudeis crucifig r barrabas latro erūf. c Iudiciū puer. Peruersum vi detur vt Josias rex iustus a rege egyptio trucidet: vt daniel r tres pueri feruāt r babilonius impe ret: r balthasar iter scubinas po ter in p̄yalis dei. d Aspice in gen. Quō dñi respōdent cōtra p̄dicta. Quasi: Ne p̄teris soli is raeli hanc iniquitatez a chaldeis inferri: sed etiam omnib? nationi bus per circuitum: r ipos chalde os videte tm̄ valituros et postea ruituros. At si quis p̄dixerit qd futurū est p̄ rei magnitudine vi deatur incredulū. Allego. M̄ natur de? tra stēptores sue. p̄u dēte se suscitaturū angelos pess mos p quos inferat cruciat: vel peccantib? hoibus vel aīab? pesti mozum hominū. M̄ sunt amari et nulli parentes: r veloces cito qd imperatur implentes r ambulat sup latitudinē terre. Latitudo ter re sunt carnales. quia lara via ad moztez tendūt. Nos calcāt demo nes vt possideāt anīas que meri to rōnis dei sunt: sed p culpam si unt demōis. Qui est terribilis p pter multa r varia supplicia q̄ in fert. Sed ex seipō. i. ex ppria inīq tate dānabit. Sed si aliq̄s p peni tentiā ab eo ad deū cōuersus fue rit: onus. i. iugū diaboli effugiet: r p̄bens tergū deo sessor erit ve locioz lupis r pardis. i. hereticis r raptorib?: et eq̄tes. i. ipi demo nes quos prius ferebat depositi allident. Quia ipi eq̄ tes. i. diaboli de longe venerant: rem non suam vsurpan tes: quib? deiectis equi liberati non contenti cursu assu ment volatum aquile: vt carnib? sermonis dei vescant: r alios sibi incorporēt: facies eoz. q. v. v. quia nulla mali cia ei resistere poterit. Tūc fino diuīn? p̄gregabit ad vñā fidem om̄es qui quasi arena a chaldeis captiuabantur: r triūphabit de diabolo: vel prauis hominibus a regno suo deiectis: r tyranni r. e. e. potentia malozum superata veritur in derisum. Ipe super omnem munitionem re. Quicquid in sermonibus vel diuitijs seculi altū vel for te laudatur sermo dei destruet et illudet: et mittet agge rem fragilitatis arguendo. Tūc mutabitur spiritus ne puniat sicut punierat: sed pertransibit peccatores rogās pro eis et reconcilians deo. Hec est fortitudo eius diuini sermonis

Allego.

B

Back... (Marginal notes and text on the right side of the page, partially obscured and difficult to read due to the binding and image quality.)

Sermonis v[er]bi christi qua[m] habet a deo suo ad deficienda omnia mala.

Hiero. Nemo miret si que sup chaldeis iuxta lram in maluz interpretati sum[us]: iuxta tropologia[m] videant sonare clementia[m].

Tabernacula. Non est opus ei[us] arare terram: sed viuere raptu[m] & possidere vrbes no[n] suas.

Horribilis et terribilis est: ex semetip[s]a iudiciu[m]: & onus eius egrediet[ur].

egrediet[ur]. Leuiores pardis equi eius: & velociores lupis vesp[er]tinis: & diffundentur equites eius.

Equites na[m]q[ue] ei[us] de longe veniet: volabunt quasi aquila festinans ad comedendu[m].

Omnes ad preda[m] veniet: facies eoru[m] v[er]o vrens. Et p[ro]gre[ss]abit quasi arenam captiuitate[m]: et tyranni ridiculi eius erunt.

Ips[e] super omnem munitione[m] ridebit: et tyranni ridiculi eius erunt. Ipse sup oem munitione[m] ridebit: et capiet eoru[m] v[er]o vrens. Et p[ro]gre[ss]abit quasi arenam captiuitate[m]: et tyranni ridiculi eius erunt.

Et p[ro]gre[ss]abit quasi arenam captiuitate[m]: et tyranni ridiculi eius erunt. Ipse sup oem munitione[m] ridebit: et capiet eoru[m] v[er]o vrens. Et p[ro]gre[ss]abit quasi arenam captiuitate[m]: et tyranni ridiculi eius erunt.

Et p[ro]gre[ss]abit quasi arenam captiuitate[m]: et tyranni ridiculi eius erunt. Ipse sup oem munitione[m] ridebit: et capiet eoru[m] v[er]o vrens. Et p[ro]gre[ss]abit quasi arenam captiuitate[m]: et tyranni ridiculi eius erunt.

Et p[ro]gre[ss]abit quasi arenam captiuitate[m]: et tyranni ridiculi eius erunt. Ipse sup oem munitione[m] ridebit: et capiet eoru[m] v[er]o vrens. Et p[ro]gre[ss]abit quasi arenam captiuitate[m]: et tyranni ridiculi eius erunt.

Et p[ro]gre[ss]abit quasi arenam captiuitate[m]: et tyranni ridiculi eius erunt. Ipse sup oem munitione[m] ridebit: et capiet eoru[m] v[er]o vrens. Et p[ro]gre[ss]abit quasi arenam captiuitate[m]: et tyranni ridiculi eius erunt.

obstupescite: quia opus factu[m] est in diebus vestris: quod nemo credet cum narrabitur.

Quia ecce ego suscitabo chaldeos gentem amaram & velocem ambulantem super latitudinem terre: ut possideat tabernacula[m] no[n] sua[m].

Horribilis et terribilis est: ex semetip[s]a iudiciu[m]: & onus eius egrediet[ur].

Leuiores pardis equi eius: & velociores lupis vesp[er]tinis: & diffundentur equites eius.

Equites na[m]q[ue] ei[us] de longe veniet: volabunt quasi aquila festinans ad comedendu[m].

Omnes ad preda[m] veniet: facies eoru[m] v[er]o vrens. Et p[ro]gre[ss]abit quasi arenam captiuitate[m]: et tyranni ridiculi eius erunt.

Ips[e] super omnem munitione[m] ridebit: et tyranni ridiculi eius erunt. Ipse sup oem munitione[m] ridebit: et capiet eoru[m] v[er]o vrens. Et p[ro]gre[ss]abit quasi arenam captiuitate[m]: et tyranni ridiculi eius erunt.

Et p[ro]gre[ss]abit quasi arenam captiuitate[m]: et tyranni ridiculi eius erunt. Ipse sup oem munitione[m] ridebit: et capiet eoru[m] v[er]o vrens. Et p[ro]gre[ss]abit quasi arenam captiuitate[m]: et tyranni ridiculi eius erunt.

Et p[ro]gre[ss]abit quasi arenam captiuitate[m]: et tyranni ridiculi eius erunt. Ipse sup oem munitione[m] ridebit: et capiet eoru[m] v[er]o vrens. Et p[ro]gre[ss]abit quasi arenam captiuitate[m]: et tyranni ridiculi eius erunt.

Et p[ro]gre[ss]abit quasi arenam captiuitate[m]: et tyranni ridiculi eius erunt. Ipse sup oem munitione[m] ridebit: et capiet eoru[m] v[er]o vrens. Et p[ro]gre[ss]abit quasi arenam captiuitate[m]: et tyranni ridiculi eius erunt.

Et p[ro]gre[ss]abit quasi arenam captiuitate[m]: et tyranni ridiculi eius erunt. Ipse sup oem munitione[m] ridebit: et capiet eoru[m] v[er]o vrens. Et p[ro]gre[ss]abit quasi arenam captiuitate[m]: et tyranni ridiculi eius erunt.

Et p[ro]gre[ss]abit quasi arenam captiuitate[m]: et tyranni ridiculi eius erunt. Ipse sup oem munitione[m] ridebit: et capiet eoru[m] v[er]o vrens. Et p[ro]gre[ss]abit quasi arenam captiuitate[m]: et tyranni ridiculi eius erunt.

git: debuisset igitur iustiori subijci. Cum autem sis omnium dominus: necesse est vt facias quod sine te fieri non potest.

Vico. de lyra

consequenter admiratur p[ro]pheta potentiam nabuchodonosor[is] contra alias gentes. cum dicitur: Aspice in gentibus & videre te. i. videbitis mirabilia.

Quia opus factu[m] est: id est cito fiet. b. Nemo nemo credit. nulli enim videbatur credibile q[uo]d regnum nabuchodonosor[is] ita dilata retur i[n] tam paruo tempore. ideo subditur: c. Quia ecce suscitabo. q. d. istud mirabile non fiet humana virtute sed mea.

Sentem amaram: id est valde crudelem. e. Et velocem. ad ambulandum & pugnandum: et sic ad regna multa sibi subijciendum. f. Horribilis. ex aspectu.

Et terribilis. ex actu. h. Et semetip[s]a iudiciu[m] & onus eius egredietur: id est ex actibus suis crudelibus merebitur finaliter a domino iudicari et puniri: prout exprimitur diffuse ca. sequenti. i. Leuiores pardis equi eius te. locutio est hyperbolica ad designandum velocitate[m] equorum & equitum.

Omnes ad preda[m] veniet: id est ad captiundu[m] omnia precliosa alioru[m]. l. Facies eorum vrens: id est sicut ventus vrens velociter consumit segetes: sic chaldei suo impetu subijciunt sibi gentes. ideo subditur: m. Congregabit quasi arenam captiuitate[m]: id est multitudine[m] captiuorum innumerabilem. n. Et ipse de regibus triumphabit. et per consequens de subiectis eorum. o. Et tyranni. qui alijs formidabiles & duri sunt.

Ridiculi eius erunt. i. materia derisionis: quia faciebat eos duci in catenis ad ostentatione[m] sue victoriae. q. Ipse super omnem munitione[m] ridebit. reputans se posse ea[m] facilliter capere. ideo subditur: Et congregabit aggerem et capiet eam.

Tunc mutabitur spiritus. quia nabuchodonosor post multas victorias incurrit amentias: & inter feras habitauit estimans se bestiam esse. ideo subditur: s. Et p[ro]transibit. scilicet a dignitate regni: Daniel. iij. Tibi dicit nabuchodonosor: regnum tuum transibit a te. t. Hec est. hic consequenter describitur sibi date potestatis abusus: quia victorias sibi concessas diuina virtute ad puniendum peccata multarum gentium non attribuebat deo: sed idolo suo. ideo subditur: Hec est fortitudo eius: sicut suam reputatione[m]. v. Qui sicut id est q[uo]d sibi peruenerit a deo suo falso. r. Nunquid non tu a principio: id est ab eterno solus es deus tu qui es. y. Deus meus. verbus est prophete consentientis veritate[m] diuine nature iuxta falsitate[m] idoli: vt opposita iuxta se posita magis elucescant. z. Et non moriemur. scilicet per potestate[m] regis babilonis si saluare nos volueris.

Domine in iudiciu[m]: id est executione[m] tue iusticie.

Domine in iudiciu[m].

Domine in iudiciu[m].

Allego.

Allego. Redit ad generalē querimoniam: cur deo p[ro]vidente diabol[us] in m[un]do t[em]p[or]e d[omi]n[us] sic iungitur. Non d[omi]n[us] q[ui] a te p[ro]tegente non morimur: & per aduersariu[m] quasi p[er] carnificem corripis no[n] occidis. nec placeat tibi aliq[ui]d iniusti: sed t[em]p[or]e inuenire no[n] possumus causam. Cur iniustus Cain iustum abel occiderit. Cur cetis non solum minores pisces: sed etiam ionam p[ro]pheta[m] deuorauit. Hec di eo aliquem in tuo co[m]spectu iustum: sed tamen iustior est qui affligitur q[uo]m qui affligit: debuisset

¶ Mundus sunt. Scio qz malū non li-
benē aspiciat: nec pōt q̄sq̄ de tua dubi-
tare iusticia: sed tñ cur pater ab impio
nabuchodonosor opprimi iustum isrl: q̄
z si nō ex toto iust: tñ iustior est oppri-
mente. Sicut pl
feces z irrōnabi-

D

Allego.

A

lia aīalia q̄ non
hñt ducē subia/
cent virib⁹ fori
oū: sic hō rōna-
lis ad imaginez
tuā fact⁹ nō va-
let resistere cor-
porais viribus
idolatraz. Sit
propheta q̄ an-
geli singuloz q̄
tidie vidēt facie
p̄ris: nec de deo
aliqd mali sen-
tit: sed humanā
imparietā in se
expmit. b To-
tuz in hamo. qz
piscis nomīaue
rat: metaphora
pisciu seruāt vt
quomō piscator
mittit hamū: re-
te z sagenaz: vt
qd hamus non
capit: rete capi-
at: et quod rete
enadit: sagenā
latiori circūde-
tur: ita babulo
nij hūanū gen⁹
p̄dā suā fece-
rūt. Allego.
Diabol⁹ q̄ cun-
cta vastat misit
hamū cui adhe-
sit adam: et ita
traxit eū de pa-
radiso reti suo:
z cooperuit euz
sagenis suis. i.
varijs fallacijs.
Ideo letabit eē
aliud q̄ p̄ceptū dñi: et imolabit non
hamo qui p̄uersus sermo intelligitur:
z adhuc in p̄ncipio cōstitutus: sed reti
suo: qz in ip̄o pingues hostias compre-
hendit: quia p̄ vnū hoīem pctōres con-
stituti sunt plurimi: z cū adam etiā san-
cti de paradiso eieci sunt. Ande z cibi
eius electi sunt: z quia primū hoīez de-
cepit: vniuersum genus humanum in-
terficere nō cessat. Potest z de here-
ticis accipi qui p̄uersa multipliciqz do-
ctrina q̄si hamo et reti et sagenis mul-
tos pisces capiunt: z multa reptilia cō-
prehendunt: vnde letant z sermonē su-
um quo decipere z suadere potuerunt
quasi deū adorant: colunt z poliunt: p̄
quē sciunt a se tantas victimas interfe-
ctas: z tot potentes deceptos: q̄s pin-
guem partem z electas escas nomiat.
Ideo sicut bestie que semel gustatum
sanguinem semper sicut: expandunt
rete: id est totum studium suum vt plu-
res interficiant. Ca. II

posuisti eum: z fortem vt corripe
res suadasti eum. Abundi sunt
oculi tui ne videas malū: z respi-
cere ad iniquitatem nō poteris.
Quare nō respicias super iniqua
agētes: z taces deuorate impio
iustiorē se? Et facies hominis
quasi pisces maris: z quasi repti-
le non habens principē. Totum
in hamo subleuauit: traxit illud
in sarena sua: z congregauit in re-
te suum. Super hoc letabitur et
exultabit: propterea imolabit sa-
gene sue: et sacrificabit reti suo.
Quia in ip̄is inraffata est pars
eius: z ab eis electi. Propter hoc
ergo expandit sagenā suā: z sem-
per interficere gētes nō cessat.

¶ Aper custodiam. Ca. II
diā meā stabo: et figam

¶ Posuisti eū. i. disposuisti. b Et forte. i. dans ei fortitudinē. c Et corri-
peres. multos pctōres p̄ eū. d Nūdi sūt oculi. i. qz nulla imūdicia p̄t in te eē.
e Ne videas malū. approbādo. iō subdit: f Et respicere ad iniquitatem nō pote-
ris. eā approbādo. Et q̄cludit: g Quare nō respicias sup iniq̄ agētes. i. super
chaldeos iniq̄ volūtate nos opprimētes: eoz maliciaz repimēdo. h Et taces zc.
exponat sicut. s. i Totū in hamo suble. zc. loquitur hic de
rege babylonis sub metaphora piscatoris q̄ cum hamo pau-
cos pisces capit: z plures in sarena z reti. sic rex babylonis
in p̄ncipio paucos sibi subiecit: postea multos valde. k Su-
per h letabit. i. sup victorias multas z magnas. l Pro-
pterea imola. s. age. sue zc. i. idolo suo. qd vocat h sarena sua
z rete suuz: victorias sibi concessas a deo attribuebat idolo
suo: vt p̄dictū est. m Quia in ip̄. in cras. ē pars ei⁹. i. sua
ptās magnificata. n Et cib⁹ ei⁹ elect⁹. i. diuitie in q̄bus
delectabatur: sicut gluto i cibis z potib⁹. o Propter h g
expādīt sagenā suā. i. ptātē suā: quā estimabat ab idolo suo
sibi p̄cessam. p Et sp̄ interficere gentes non cessat: vnam
gentem sibi subijciendo post aliā. Ca. I

¶ Moraliter. ¶ Cōm sensum l̄ale p̄pheta denun-
ciat regni babylonis destructionē: eo q̄ abulius fuerat a deo
sibi data ptāte subijciens sibi regnū iuda z alia plura nequi-
ter z supbe. Moralit̄ aut̄ exponi pōt de qlibet potente po-
tētia sua abutente. Et p̄mo p̄phā questionem mouet loquēs
in p̄sona iusti a supbo tribulati. q̄re de? hoc p̄mittit dicens:
et q̄s q̄ do. cla. zc. z p̄z snā. k Quare respic. p̄tēto-
res. eos t̄p̄aliter exaltādo. l Et facies. i. fieri p̄mittes.
m Quasi pisces mar. q̄z maiores deuorat minores. o Et
q̄si rep. nō ha. du. ex h enī videt simplicib⁹ z infirmis q̄ de
nō habeat de hoīb⁹ curā specialē. s. Prop̄ h la. est ler.
p̄ aduocatos dolosos z iudices iniq̄s. t Et nō pue. ad fi.
iudiciū. i. ad finē debitū. r Quia ip̄ p̄ualer. ecce iniqui-
tas exaltata. s. Aduersus iustū. ecce bonitas exaltata.
z Propterea egre. iudi. p̄uersuz. ecce eq̄tas p̄denata. p̄p̄
qd questū est q̄re de? cū sit iustus talia p̄mittit. p̄t aut̄ ad h
rūderi ex plib⁹ sacre scripture loq̄ de? p̄mittit h p̄ter ex-
ercitiū parietē bonoz qd vlt̄er⁹ valet ad augmētū glie ip̄o-
rū: z cedit sibi ad honore diuinū ad quē p̄ncipalr omia ordi-
nant. Prover. xvi. Aniuersa p̄ter semetip̄m opat⁹ est dñs.
at Aspiciat in gē. z videte zc. q. d. In oib⁹ gentib⁹ videb̄t
tis supbia iniq̄z p̄ualit̄ p̄perari ex diuina p̄missioe. iō subdi-
tur: et Quia ecce ego susci. chaldeos. q̄ interpretant̄ fero-
ces: qd cōpēt supbis: qz nesciūt pacifice viuere cū alijs.
d Et hētē amarā. in p̄uersatiōe. et Et velocē. ad male a-
gendū. t Ambulantē sup la. ter. vt possideat zc. qz super-
bis nihil sufficit: eo q̄ supbie ambitio sit ānēra. ff Dor-
bilis. auditu. g Terribil. aspectu. h Et semetip̄a iu-
diciū z on⁹ ei⁹ egrediet. nā ex suis opib⁹ finalit̄ cōdenabit.
t Reuiores p̄dis eq̄ ei⁹ zc. p̄ hec oīa significat̄ p̄mittitudo
eoz z familie sue ad male agendū. s. Facies eoz ventus

uens. i. simplices p̄ posse suo ānihilans. Et qm̄ diabol⁹ est rex sup oēs filios supbie
vt d̄r Job. xli. iō de supbis trāsit ad eoz regē z caput diaboli dices. m Et agre-
gabit q̄i arenā captiuitatē. s. pctōz: qz sicut d̄r Mat. vii. spaciola est porta q̄ ducit ad
p̄ditionē: z multi intrā p̄ eā. n Et ip̄e de regi. triūpha. zc. eos ad tyrannidē in-
ducēdo. o Et tyrānti ridiculi ei⁹ erūt. in inferno. q̄t p̄p̄e sup oēm munitionē.
scz virtutū. t Videbit. sperās q̄ eā destruere possit. iō subdit: t Et cōporabit
aggerē. p̄ qd significat̄ ei⁹ studiū ad virtuosos deijctendū: qz aliq̄s deijct. iō subdi-
tur: r Et capiet eā. tūc mutabit sp̄s ei⁹. nō de malicia ad bonitatē: qz pctm̄ ei⁹ est
irremediabile: s. h d̄r qz in fine t̄pis cessabit act⁹ sue rētatōis. s. Et p̄sibit. ad la-
cū gebēne. t Et corruet. in pfundū pene. t Dec ē fortitudo ei⁹ dei sui. i. nihil po-
tuit facere nisi p̄missus dei volūtate. p̄p̄ qd subdit p̄phā: r Nūqd nō tu a p̄m-
do. zc. q. d. nō poterit nob nocere q̄i volueris p̄hibere. at Die i iudiciū. Nigōstē
dit ad qd z quō de? vtiq̄ demonib⁹. s. ad executionē sue iusticie. iō d̄r: In iudic̄io po-
suisti eū. Iudicium enī est executio iusticie quā de? approbat: nō tñ malā demonū vo-
luntatē q̄ hec exequunt̄. iō seq̄tur: d Mundus sūt oculi tui. z qm̄ hoīes mali sūt in
strumēta diaboli. iō subdit de eis: g Quare nō respic̄ sup iniqua agentes zc. ad
hoc aut̄ r̄sum est supra. t Totū in hamo subleuabit zc. i. diabolus p̄ se et mini-
stros eius: z fit hic mentio de trib⁹ modis capiendi pisces p̄ quos significat̄ homies.
Hamo capiunt magni. s. p̄ncipes z plati. p̄ncipes capiunt hamo tyrānidis z super-
bie. plati hamo simonie. Reti capiunt mediocres doli z fraudē q̄ p̄ rete significan-
tur i mutuis cōmutatiōib⁹ exercētēs. Sagenā xō indifferēt capiunt oēs. iō signifi-
cat luxuriā p̄ quā aliq̄ de statu qlibet capiunt. Et qz diabol⁹ gaudet de tali captiōe.
Seq̄uit: k Sup h letabit z exultabit: p̄pterea imolabit sagenē sue zc. diligendo
z colendo. m Quia in ip̄is inraffata est pars ei⁹ zc. i. multiplicatio peccatiū.
n Et cib⁹ ei⁹ electus. qz mali incozporant sibi p̄ mortale pctm̄. Ca. II

¶ Aper custodiam. Hic consequenter ponitur dñi responsio ad questionem sibi
propositam per prophetam: et diuiditur in duas partes: quia primo propheta
se disponit ad audendum, Secundo describit diuinum responsum, ibi: Et re-
spondit.

Nem sua dicens: **D**ie deus me fecit me: et non moriemur: sed non minus cum veneratioe et laudibus dei seiscitabatur. **M**u- di sunt oculi tui. n. v. m. e. r. a. i. n. o. po. **Q**uare non respice. s. i. a. **E**t quod esset de oratio iusti in quibus partibus exquebat ut fieret hodie quasi pisces maris etc. **H**uc quod ppba est: et ppter ea se dubitare dicit: ut quod si bi ruderet oibus dicit: stabo inquit s. c. m. in sublimitate mee pphete ut videat quod sequat post euenio- ne ppli et tepli. **a** **E**t contempla- bor. **E**t sic videbo quod mihi post se- cunda questionem ruderet de: et post- que mihi responderit et me corripue- rit male fuisse coquestu: quod ego quod debeam et ruderet videbo. **b** **E**t videat. **E**leganter describit huiusmodi impatiencia quam habent in disce- prationibus ut antequam sciamus in qua ruderet arguamur ad ruderendum paremur: non quod ruderet sed ex co- tentioe. **S**i enim ruderet: debuerat ruderet expectari et videri: ut ruderet deberet an sentire rationabili locutione. **c** **E**t respondit. **A**d huc loquente ppheta adest deo respon- dens ut scribat ppheta aperte in ta- bulis. i. latis cordibus audientibus. **d** **S**cribe visum. **I**lla visus. i. vi- siois expletione. **M**anifeste de aduentu christi ppheta est. **v** n. de et pposita questio soluit quod do- nec ille veniat iniquitas dominabit in mundo: et iudicium non poterit ad fi- nem. **S**ed verus nabucho dono- for capiet reit et sagena homines qui pisciculos: et rationale animal quasi re- pile non habens ducet. **E**nde: **1. Cor. 6. 8** **T**empore accepto exaudiu te. **E**t iterum: **Abi venit plenitudo te. m.** deus filium. **e** **I**ustus autem in fide. **Apl's: Ex fide mea viuet.** **Sed notandum quod vbicunq; aliter scriptum est in hebraico: aliter in se- ptuaginta: Apl's viuet his testu- monijs que a samuele doctore legis didicerat. **P**romisso ad- uentu xpi et auxilio dei his qui credi- derint: o iudicium nabucho. **d** **decipiend** supbia sua. **f** **A**ir supb. **A**lle. **D**iabolo supb? credes se aliquid esse nihil ducit ad finem: quod conat et labor eius habebit interitum: qui ad modum inferni et mortis non sa- tiatur occisis: et omnium gentium deceptioe letatur: et ad se populos congregat: qui cum viderint eum missum in tartara: videntes in il- lo impletas parabolas pphetarum confonso fletu dicent: **E**t diabolo qui multiplicat que non peperit. **P**at etiam hec de antichristo in- telligit quod supbus sedens in templo dei quasi deus: sicut infernus multos occidet: et ad se congregabit in suoz errorem ducens. **S**ed postea viden- tes occisum spiritum oris christi: intel- ligent vera que de eo erant dicta: et dicent omnia que sequuntur eadem intelligentiam quam exposuimus su- per diabolo. **S**poliabant te omnes qui re. f. d. p. **X**el- ctos vocat sanctos qui antichristo non seruerunt: a qui bus spoliabitur ppter iniquitatem quam exerceit in vni- uersam terram: et vastationem ciuitatis ecclesie et persecu- tionem omnium qui habitauerunt in ea. **P**otest etiam nomine superbi hereticus appellari: similis expositione que impietatem exercet in ecclesia. **S**ed reliqui populi. i. ecclesia- stici viri eoz errore non decepti subito quasi et graui somno erurgent: et mordebunt eos et erunt eis in predam.**

Spondit. **C**irca primam dicit: **S**uper custodia meas stabo etc. loquitur de seipso sub metaphora custodis fortalitij obsessi. talibus enim custo- dibus assignantur loca diuersa ad defendendum: et vocantur custodie eoz. **E**t quilibet est valde attentus super locum suum: quasi esset negligens periculum primo veniret super ipsum: et hoc modo dicit ppheta se dilige- ter attendere ad precipiendum diuinam respon- sum. **a** **E**t quid respondeam ad argu- entem me. s. male moui questionem et indi- screte. **b** **E**t respondit. **H**ic ppheta describitur diuina responsio. **C**irca quam dicitur pri- mo determinat sui responsi descriptionem. **S**ed explicat ipsam responsione. **i**bi: **E**t quomodo. **C**irca primam dicit: **e** **S**cri- be visum. i. visionem tibi ostensuram ad futu- ram memoriam. **d** **E**t explana. **i** lucide et intelligibiliter describe. **e** **E**t pcur- rat qui legerit eum. i. facilliter possit intel- ligere. **f** **Q**uia adhuc visus procul. istud refert ad hoc quod predictum: **S**cri- be visum. q. d. ideo scribenda est visio ne detur obliuioni: quod non implebitur ita cito. **g** **E**t apparebit in fine. i. finaliter imple- bitur: et sic apparebit per effectum. **h** **E**t non mentietur. i. veritas eius ostendetur. **i** **S**i moram fecerit. tardando ultra tuum desiderium. **k** **E**xpecta illum. i. impleti- onem visionis patienter. **l** **Q**uia veni- ens veniet. s. m. mea ordinatione. **m** **A**t non tardabit. ultra rationem: licet vi- deatur tibi vel potius infirmis: quod pso- nam assumis contrarium. ppter impletio- nis desiderium. **n** **E**cce qui incredulus est. verbis diuinis. **o** **N**on erit recta anima eius. quod distorta est a rectitudine ve- ritatis prime. **p** **I**ustus autem in fide sua viuet. vita gratia: et ideo intelligit de fi- de formata charitate. **q** **E**t quod. **H**ic ppheta describit destructio regni babilonie: et iuste. s. ppter sex vitia in illo regnata. **E**t fm hoc diuidit in sex partes que pate- bunt psequendo. **A**d maiorem intelligen- tiam dictorum dicendum quod regnum babilonie esse cepit multum potens tempore nabuchodonosor: durans hec potentia tempore suo et filij sui: et cepit debilitari tempore nepotis sui balthasar: sub quo destru- ctum fuit regnum. **D**an. v. **P**ropheta igitur loquens de rege babilonis: de tpe vni- uersorum transit ad loquendum de tempe alte- rius: quia quasi vna persona in hoc repu- tantur: licet per maiorem parte loquat de re- pore nabuchodonosor. **A**num igitur vitium propter quod regnum babilonis fuit de- structum: est irreuerentia diuina quam fecit balthasar: qui vasa consecrata diuino cul- tui humanis visibus applicauit et bibit in- eis: et optimates eius et viros et concubi- nes: et interfectus fuit balthasar eadez no- cte. **D**an. v. **I**deo dicitur: **E**t quod vinum in vasis sacris potatum. **r** **P**otantem decipit. quia per hoc iram dei meruit. **s** **S**ic erit vir supbus. s. balthasar: qui contemptus dei fecit dicta vasa in conuulio apportari: et in hoc fuit deceptus. **t** **E**t non decora- bitur. minus dicitur et plus significat. i. in honozabitur priuatus regno et vita. **v** **Q**uia dilatauit quasi infernus: quod est insatiabilis. **f** **A**nima suam. i. ambi- tionem suam. **g** **E**t ipse quasi mors: id est nulli parcens pre crudelitate. **3** **E**t non adimpletur: id est non satiatur operibus malis. **a** **E**t congregabit. **D**ic ponitur secundum vitium quod est violentia: qua rex babilonie sub- fecit sibi alia regna: et hoc fuit maxime tempore nabuchodonosor. de quo dicitur: **E**t congregauit ad se omnes gentes: eas sibi violentem subi- ciendo. **b** **H**unquam non omnes isti super eum parabolas sumunt. i. verbum derisorium. q. d. s. c. quod partim fuit impletum in nabu- chodonosor: quoniam incurrit amentiam et eiectus fuit ab hominibus. par- tim in balthasar: sub quo et de quo defecit regnum. **E**t dicitur

1. Cor. 6. 8
Gal. 4. 9
1. Th. 10. 6
Allego.

1. Es. 21. 8
1. Deb. 10. 6
De sacra
vnt. c. vni/
co. 9. in pe-
trore.

B

Et quo

Allego. **H**istoria et in rta anagogen cōtra nabuchodonosor vlti abolū vel antichristū vel hereticū posse equaliter accipi. **U**e qui potum. **A**llego. **U**e tibi diabole vlti antichriste vel heretice: qui turbida doctrina inebrias deceptos: vt aspicias nudos a fide et a bonis operib⁹ ⁊ repletos igno

minia errorum et malozū opez qui prius erant gloriofi in imagine dei. Sed o diabole vel heretice qui putas te habere aureum calicem bibe et tu de calice qui est in manu dei plenus: esto: et consopire. **L**assa a priori sententia: et ne putes stabilita ea in quibus prius stabas: q̄a circūdabit te c. d. d. vindicta a deo immissa: et vomitus ignominie super gloriā tuā. gloriā quam iniuste hauseras cū ignominia euomes et hec patieris: quia iniquitas libani operiet te. libanus thūs dicitur per quod cult⁹ dei itelligis: qz nō recte colis deum: ideo confunderis. **U**nde: **E**t oratio eius fuerit in peccatū. **E**t vastitas animalium deterrebit te. **T**um videris eos quos vastasti et ad errorem detraixisti pari tomēta: tunc terreberis de sanguinibus hominis et iniquitate terre: qz nominasti libanum et bestias: ne de hui⁹ putes me loqui: manifeste tibi dico: patieris penas propter sanguinem hominum quos deo perire fecisti: et exercuisti impietatem in terra viuētium et mansuetorum: et in ciuitate ecclesie dei: multos in ea habitantes participes tue impietatis fecisti. **Q**uia iniquitas libani ope. te. **Q**uia semel nominauerat libanum: sub eius translatione victimas ⁊ sacrificia vel multitudinē populorum que in hierusalem interfecta est animalibus vel bestiis comparat. dicens: **E**t vastitas animalium opprimet te. **Q**uid prodest sculpsile. **C**ōtra idolatras omnes: et specialiter cōtra nabuchodonosor loquitur: admirans stulticiā regis qui iussit auream statuā poni in campo duran: et fictor cōfidit in simulacro quod fecit. **Q**uid prodest. **Q**uid prodest lozare sculpsile: hoc ideo dico qz sculpsit illud artificiose fictor suus: ⁊ qd̄ prodest adolare cōstatile ⁊ imaginē fallā. ⁊ h̄c id̄ dico qz sperauit in figmēto fictor eius vt faceret simulacra muta. **A**llego. **S**culpsit et cōstatilē cōparantē dogmata puerfa que a fictoribus suis adorant: et sculpsura que in lapide fit: in his dogmatibus itelligit q̄ stulticiā p̄ima fronte demōstrat. **C**ōstatio que in metallis vbi videt esse aliq̄ ratio sapientie secularis: qz veluti quodā auro: ita disciplinis philosophoz et splēdore eloquētie idolū statū est. **N**ō ergo p̄derit figmentū fictorū: qz mutū ⁊ surdū simulacrum adoratorē nō audit. **U**e qui dicit li. **D**escribit errorem humanus qui aurū: argentū: gēmas ⁊ sericū q̄b⁹ oblita vel opata sūt idola: p̄ fulgore materie deos estimat qui bus formā sed vitā artifice dare nō pōt: sed cōtrario dominus in templo sancto suo. i. in filio vel in celo: vel anima iusti: vel in creatura totius mundi. **A**llego. in vniuersis idolis hereticoz et figmentis diaboli nulla ē gratia spiritus sancti: sed cū imaginem diuinitatis et pulchritudinē dogmatū p̄ferre videant: nihil est in eis spirās et vitale. **U**e spūs. i. ventus. rua enī apud hebreos vtrūq̄ significat: ⁊ aīam ⁊ vētū: ⁊ vtrūq̄ ab idole remouet.

Quia iniquitas libani opiet te: et vastitas animalium deterrebit eos: de sanguinibus hoīs et iniquitate terre et ciuitatis: et oīum habitantium in ea. **Q**uid prodest sculpsile quia sculpsit illud fictor suus cōstatile et imaginem falsam: quia sperauit in figmēto fictor ei⁹ vt faceret simulacra muta: **U**e qui dicit ligno: expergisce re: surge lapidi taceti. **N**unquid ipse docere poterit: **E**cce iste cooperat⁹ est auro ⁊ argēto: ⁊ oīs

Quia iniquitas libani opiet te: et vastitas animalium opprimet te. **Q**uid prodest sculpsile. **C**ōtra idolatras omnes: et specialiter cōtra nabuchodonosor loquitur: admirans stulticiā regis qui iussit auream statuā poni in campo duran: et fictor cōfidit in simulacro quod fecit. **Q**uid prodest. **Q**uid prodest lozare sculpsile: hoc ideo dico qz sculpsit illud artificiose fictor suus: ⁊ qd̄ prodest adolare cōstatile ⁊ imaginē fallā. ⁊ h̄c id̄ dico qz sperauit in figmēto fictor eius vt faceret simulacra muta. **A**llego. **S**culpsit et cōstatilē cōparantē dogmata puerfa que a fictoribus suis adorant: et sculpsura que in lapide fit: in his dogmatibus itelligit q̄ stulticiā p̄ima fronte demōstrat. **C**ōstatio que in metallis vbi videt esse aliq̄ ratio sapientie secularis: qz veluti quodā auro: ita disciplinis philosophoz et splēdore eloquētie idolū statū est. **N**ō ergo p̄derit figmentū fictorū: qz mutū ⁊ surdū simulacrum adoratorē nō audit. **U**e qui dicit li. **D**escribit errorem humanus qui aurū: argentū: gēmas ⁊ sericū q̄b⁹ oblita vel opata sūt idola: p̄ fulgore materie deos estimat qui bus formā sed vitā artifice dare nō pōt: sed cōtrario dominus in templo sancto suo. i. in filio vel in celo: vel anima iusti: vel in creatura totius mundi. **A**llego. in vniuersis idolis hereticoz et figmentis diaboli nulla ē gratia spiritus sancti: sed cū imaginem diuinitatis et pulchritudinē dogmatū p̄ferre videant: nihil est in eis spirās et vitale. **U**e spūs. i. ventus. rua enī apud hebreos vtrūq̄ significat: ⁊ aīam ⁊ vētū: ⁊ vtrūq̄ ab idole remouet.

Quia iniquitas libani opiet te: et vastitas animalium opprimet te. **Q**uid prodest sculpsile. **C**ōtra idolatras omnes: et specialiter cōtra nabuchodonosor loquitur: admirans stulticiā regis qui iussit auream statuā poni in campo duran: et fictor cōfidit in simulacro quod fecit. **Q**uid prodest. **Q**uid prodest lozare sculpsile: hoc ideo dico qz sculpsit illud artificiose fictor suus: ⁊ qd̄ prodest adolare cōstatile ⁊ imaginē fallā. ⁊ h̄c id̄ dico qz sperauit in figmēto fictor eius vt faceret simulacra muta. **A**llego. **S**culpsit et cōstatilē cōparantē dogmata puerfa que a fictoribus suis adorant: et sculpsura que in lapide fit: in his dogmatibus itelligit q̄ stulticiā p̄ima fronte demōstrat. **C**ōstatio que in metallis vbi videt esse aliq̄ ratio sapientie secularis: qz veluti quodā auro: ita disciplinis philosophoz et splēdore eloquētie idolū statū est. **N**ō ergo p̄derit figmentū fictorū: qz mutū ⁊ surdū simulacrum adoratorē nō audit. **U**e qui dicit li. **D**escribit errorem humanus qui aurū: argentū: gēmas ⁊ sericū q̄b⁹ oblita vel opata sūt idola: p̄ fulgore materie deos estimat qui bus formā sed vitā artifice dare nō pōt: sed cōtrario dominus in templo sancto suo. i. in filio vel in celo: vel anima iusti: vel in creatura totius mundi. **A**llego. in vniuersis idolis hereticoz et figmentis diaboli nulla ē gratia spiritus sancti: sed cū imaginem diuinitatis et pulchritudinē dogmatū p̄ferre videant: nihil est in eis spirās et vitale. **U**e spūs. i. ventus. rua enī apud hebreos vtrūq̄ significat: ⁊ aīam ⁊ vētū: ⁊ vtrūq̄ ab idole remouet.

Mittens fel suū: ⁊ inebrians vt aspiciat nuditatē eius. **R**eplet⁹ est ignominia p̄ gloria. **B**ibe tu quoqz et consopire. **C**ircūdabit te calix dextere dñi: et vomitus ignominie super gloriā tuā. **Q**uia iniquitas libani opiet te: et vastitas animalium deterrebit eos: de sanguinibus hoīs et iniquitate terre et ciuitatis: et oīum habitantium in ea. **Q**uid prodest sculpsile quia sculpsit illud fictor suus cōstatile et imaginem falsam: quia sperauit in figmēto fictor ei⁹ vt faceret simulacra muta: **U**e qui dicit ligno: expergisce re: surge lapidi taceti. **N**unquid ipse docere poterit: **E**cce iste cooperat⁹ est auro ⁊ argēto: ⁊ oīs

Quia iniquitas libani opiet te: et vastitas animalium opprimet te. **Q**uid prodest sculpsile. **C**ōtra idolatras omnes: et specialiter cōtra nabuchodonosor loquitur: admirans stulticiā regis qui iussit auream statuā poni in campo duran: et fictor cōfidit in simulacro quod fecit. **Q**uid prodest. **Q**uid prodest lozare sculpsile: hoc ideo dico qz sculpsit illud artificiose fictor suus: ⁊ qd̄ prodest adolare cōstatile ⁊ imaginē fallā. ⁊ h̄c id̄ dico qz sperauit in figmēto fictor eius vt faceret simulacra muta. **A**llego. **S**culpsit et cōstatilē cōparantē dogmata puerfa que a fictoribus suis adorant: et sculpsura que in lapide fit: in his dogmatibus itelligit q̄ stulticiā p̄ima fronte demōstrat. **C**ōstatio que in metallis vbi videt esse aliq̄ ratio sapientie secularis: qz veluti quodā auro: ita disciplinis philosophoz et splēdore eloquētie idolū statū est. **N**ō ergo p̄derit figmentū fictorū: qz mutū ⁊ surdū simulacrum adoratorē nō audit. **U**e qui dicit li. **D**escribit errorem humanus qui aurū: argentū: gēmas ⁊ sericū q̄b⁹ oblita vel opata sūt idola: p̄ fulgore materie deos estimat qui bus formā sed vitā artifice dare nō pōt: sed cōtrario dominus in templo sancto suo. i. in filio vel in celo: vel anima iusti: vel in creatura totius mundi. **A**llego. in vniuersis idolis hereticoz et figmentis diaboli nulla ē gratia spiritus sancti: sed cū imaginem diuinitatis et pulchritudinē dogmatū p̄ferre videant: nihil est in eis spirās et vitale. **U**e spūs. i. ventus. rua enī apud hebreos vtrūq̄ significat: ⁊ aīam ⁊ vētū: ⁊ vtrūq̄ ab idole remouet.

Quia iniquitas libani opiet te: et vastitas animalium opprimet te. **Q**uid prodest sculpsile. **C**ōtra idolatras omnes: et specialiter cōtra nabuchodonosor loquitur: admirans stulticiā regis qui iussit auream statuā poni in campo duran: et fictor cōfidit in simulacro quod fecit. **Q**uid prodest. **Q**uid prodest lozare sculpsile: hoc ideo dico qz sculpsit illud artificiose fictor suus: ⁊ qd̄ prodest adolare cōstatile ⁊ imaginē fallā. ⁊ h̄c id̄ dico qz sperauit in figmēto fictor eius vt faceret simulacra muta. **A**llego. **S**culpsit et cōstatilē cōparantē dogmata puerfa que a fictoribus suis adorant: et sculpsura que in lapide fit: in his dogmatibus itelligit q̄ stulticiā p̄ima fronte demōstrat. **C**ōstatio que in metallis vbi videt esse aliq̄ ratio sapientie secularis: qz veluti quodā auro: ita disciplinis philosophoz et splēdore eloquētie idolū statū est. **N**ō ergo p̄derit figmentū fictorū: qz mutū ⁊ surdū simulacrum adoratorē nō audit. **U**e qui dicit li. **D**escribit errorem humanus qui aurū: argentū: gēmas ⁊ sericū q̄b⁹ oblita vel opata sūt idola: p̄ fulgore materie deos estimat qui bus formā sed vitā artifice dare nō pōt: sed cōtrario dominus in templo sancto suo. i. in filio vel in celo: vel anima iusti: vel in creatura totius mundi. **A**llego. in vniuersis idolis hereticoz et figmentis diaboli nulla ē gratia spiritus sancti: sed cū imaginem diuinitatis et pulchritudinē dogmatū p̄ferre videant: nihil est in eis spirās et vitale. **U**e spūs. i. ventus. rua enī apud hebreos vtrūq̄ significat: ⁊ aīam ⁊ vētū: ⁊ vtrūq̄ ab idole remouet.

Quia iniquitas libani opiet te: et vastitas animalium opprimet te. **Q**uid prodest sculpsile. **C**ōtra idolatras omnes: et specialiter cōtra nabuchodonosor loquitur: admirans stulticiā regis qui iussit auream statuā poni in campo duran: et fictor cōfidit in simulacro quod fecit. **Q**uid prodest. **Q**uid prodest lozare sculpsile: hoc ideo dico qz sculpsit illud artificiose fictor suus: ⁊ qd̄ prodest adolare cōstatile ⁊ imaginē fallā. ⁊ h̄c id̄ dico qz sperauit in figmēto fictor eius vt faceret simulacra muta. **A**llego. **S**culpsit et cōstatilē cōparantē dogmata puerfa que a fictoribus suis adorant: et sculpsura que in lapide fit: in his dogmatibus itelligit q̄ stulticiā p̄ima fronte demōstrat. **C**ōstatio que in metallis vbi videt esse aliq̄ ratio sapientie secularis: qz veluti quodā auro: ita disciplinis philosophoz et splēdore eloquētie idolū statū est. **N**ō ergo p̄derit figmentū fictorū: qz mutū ⁊ surdū simulacrum adoratorē nō audit. **U**e qui dicit li. **D**escribit errorem humanus qui aurū: argentū: gēmas ⁊ sericū q̄b⁹ oblita vel opata sūt idola: p̄ fulgore materie deos estimat qui bus formā sed vitā artifice dare nō pōt: sed cōtrario dominus in templo sancto suo. i. in filio vel in celo: vel anima iusti: vel in creatura totius mundi. **A**llego. in vniuersis idolis hereticoz et figmentis diaboli nulla ē gratia spiritus sancti: sed cū imaginem diuinitatis et pulchritudinē dogmatū p̄ferre videant: nihil est in eis spirās et vitale. **U**e spūs. i. ventus. rua enī apud hebreos vtrūq̄ significat: ⁊ aīam ⁊ vētū: ⁊ vtrūq̄ ab idole remouet.

Quia iniquitas libani opiet te: et vastitas animalium opprimet te. **Q**uid prodest sculpsile. **C**ōtra idolatras omnes: et specialiter cōtra nabuchodonosor loquitur: admirans stulticiā regis qui iussit auream statuā poni in campo duran: et fictor cōfidit in simulacro quod fecit. **Q**uid prodest. **Q**uid prodest lozare sculpsile: hoc ideo dico qz sculpsit illud artificiose fictor suus: ⁊ qd̄ prodest adolare cōstatile ⁊ imaginē fallā. ⁊ h̄c id̄ dico qz sperauit in figmēto fictor eius vt faceret simulacra muta. **A**llego. **S**culpsit et cōstatilē cōparantē dogmata puerfa que a fictoribus suis adorant: et sculpsura que in lapide fit: in his dogmatibus itelligit q̄ stulticiā p̄ima fronte demōstrat. **C**ōstatio que in metallis vbi videt esse aliq̄ ratio sapientie secularis: qz veluti quodā auro: ita disciplinis philosophoz et splēdore eloquētie idolū statū est. **N**ō ergo p̄derit figmentū fictorū: qz mutū ⁊ surdū simulacrum adoratorē nō audit. **U**e qui dicit li. **D**escribit errorem humanus qui aurū: argentū: gēmas ⁊ sericū q̄b⁹ oblita vel opata sūt idola: p̄ fulgore materie deos estimat qui bus formā sed vitā artifice dare nō pōt: sed cōtrario dominus in templo sancto suo. i. in filio vel in celo: vel anima iusti: vel in creatura totius mundi. **A**llego. in vniuersis idolis hereticoz et figmentis diaboli nulla ē gratia spiritus sancti: sed cū imaginem diuinitatis et pulchritudinē dogmatū p̄ferre videant: nihil est in eis spirās et vitale. **U**e spūs. i. ventus. rua enī apud hebreos vtrūq̄ significat: ⁊ aīam ⁊ vētū: ⁊ vtrūq̄ ab idole remouet.

D

ps. 10.

Oratio ab.

peris sic

peris: sic dicitur. Eñ. iij. Ecce vox sanguinis fratrum clamat ad me de terra. ppter quod subdit: et qui edificat ciuitate in sanguinibus. i. innocenti. pñ. Nunquid non hec sunt a dño. q. d. nō nisi pmissiue: ppter quod non stabūt. ideo seq. tur: q. Laborabūt ppli in multo. et. i. in multo celo ad su- stinendū opa supbi ab eodē incitati: sed frustra et subdit cā: vñ. Quia replebitur terra vt cognoscat gloriā dñi. veniet ad iudiciū et discernentis opera superboꝝ. et. De qui potū dat amico suo. et. supb? enī q nō p̄t aliquid suppeditare violē-

tia amicitia fingit vt eum p ditorie occidere possit. et ideo sa- ste bibit calicez ire diuine. ideo subdit: et Tu quoqz bibe et. Quid pdest sculpsile et. homines par ut aut nulli valoris simulacra dicunt quos th supb potēs pmouet ad status honozis. seqūes moſū pprie voluntatis et nō ratiōis. ideo sub ditur de ip̄o: et. De q dicit ligno exp̄giscere. nā ip̄onit sibi ea q nō p̄t exercere. et. P̄ns autē i tēplo suo. vnde talia respicit cōpetēti tpe punitur et tunc letabitur iustus cum vi- derit vindictam.

Glo. ordi

Oratio abacuk. **Oratio** cū cantico qz orat aduentū vnde gaudet: et laudat dñm: tā mittere pa- trē q̄ missū filiū. **Oratio** Abacuk p ignozitiōib? qz errās de iudicijs dei: te- mere dixerat: et. qz cla- mabo et nō exaudies: et q̄ re nō respicis sup iniq̄ age tes. et. d. i. i. se. nūc ex re- spōsione dei intelligēs vel nabuchodo. vel diabolū vl̄ arictuū postū ad cor- riptendas gentes: agit pe- nitentiā et petit veniā de b- qd̄ ignozās fecit. vel orat vt per aduentū xpi error hominū qui ex ignozatiā est auferat: et ablata im- bra dari veritatem: nec ē oratio quasi de incertis: s̄ certa enūciatio pphetaliſ. **Oratio** ppheta nullā necessitate sed sponte peccauit male senti- ens de iudicio dei: vel ge- tes pphetat sp̄te credituras in eū quē venturus pmittit. **Oratio** abacuk p ignozitiōib?. **Abacuk** dicit amplex? eo qd̄ amauerit illiqz se iū- rerit. **Sine** lucrās. **De** ē editio Hieronymi s̄z be- bzeū q̄ hic exponitur. **Septuaginta** vero multū h- discordanā ab omnibus et verbis et sensu fm̄ q̄s hic nō multa ponent.

Oratio abacuk prophete pro ignorantijs. Ca. III

Domine audiui auditio- nem tuam timui. Domine opus tuum in medio annorum viuifica illud. In medio annorum notus facies: cum iratus fueris misericordie recordaberis. **De** ab austro ueniet: et sanc- te pharan. Operuit celos gloria

Oratio. de lyra

Domine audiui. **P**ic consequen- ter ponit oratio pphete: cui tamē premit- tur talis titulus in hebreo: et est de integri- tate textus: sicut sunt tituli in libro psalmoz. **P**ur- ibidem fuit dictū. **Oratio** abacuk pphete. p igno- rantijs. **E**t dicunt hic aliqui q ppheta peccauit ex ignozatiā murmurādo de diuinis iudicijs qua- si minus recti: dicens. s. ca. j. **P**ropterea egredietur iudiciū peruersū. et ideo audita diuina respon- sione suū peccatū cognouit: et p eius remissione orauit. **S**ed non videtur mihi verisimile q ppheta a deo illuminatus et inspiratus ignozauerit di- uina iudicia fore recta saltem in generali: licet mo- dum rectitudinis forsitan ignozauerit in particu- lari: et p consequens nō est verisimile q de eis mur- murauerit in persona ppheta: sed assumens psonā infirmoz de diuinis iudicijs murmurantiū: sicut ibidem fuit dictū: et hoc apparet ex eo quod dicitur hic: **P**ro ignozantijs in plurali. si enī loqueretur in persona propria cōuenienti diceret in singula- ri: pro ignozatiā. **S**ic sicut superi? accepit psonā infirmoz murmurando: ita hic orando: vt pecca- tū ignozantiē eis remitteretur a domino. **D**omine audiui. **H**ic consequenter ponitur oratio in qua p- pheta sic procedit: quia primo denūciat destructio- nem babilonis. **S**ecundo modum captiōis. **I**bi: **N**unquid in fluminibus. tertio prouipit in lau- dem deuotionis. **I**bi: **E**go autem. sicut supra dicitur est: ppheta desiderabat potentiam chaldeoz destrui ppter eoz maliciā: et de eoz futura destructio- ne audiuerat diuinā respōsionē ca. ij. ideo exclamat: **D**ñe audiui auditio- nem tuam. i. penā chaldeoz futurā quā audire nō fecisti. **E**t timui p ad- miratione rigoris tue iusticie. **E**t alii: **T**imui de pena infirmoz populū mei de tuis iudicijs murmurantium. **C** **D**omine opus tuum: id est pu- nitionem chaldeozum que fiet virtute tua magis q̄ humana. **D** **I**n me- dio annorum viuifica illud: id est viuificabis ponendo in effectu: et istud medium annorum referunt aliqui ad balthasar qui interfectus fuit in vi- rili erate: et sic in medio annorum suorum. tamen videtur mihi q meli? po- test referri ad annos destructionis templi: a cuius destructione vsqz ad primum annū cyri fluxerunt. **I**ij. anni fm̄ hebreos: et inde vsqz ad eoz repa- rationem sexto anno Darij. **X**lvj. anni. **J**ohan. ij. **Q**uadragesima et sex an- nis edificatus est templum hoc. **E**t certū est q hoc dicebatur de templo q corobabel reedificato. **B**althasar vero in quo chaldeoz regnū defecit per duos annos fuit occisus ante primum annum cyri: in quib? regnauit **D**arius medus. **D**ante. v. et sic occiso **B**althasar fuit quasi in medio dictozū annozum: quia quinquagesima sunt ex parte vna: et quadragesimo octo ex al- tera. **S**ciendum tamen q. **X**lvj. anni a primo anno cyri vsqz ad festum da- rij accipiuntur fm̄ computationem grecorum et latinorum: fm̄ hebreos autem sunt pauciores: vt plenius dixi **H**ester. j. et **D**ante. lx. **P**er hoc ta- men non infringitur expositio dicta: quia quod est inter duos terminos di- citur esse in medio: licet plus satis distet ab vno termino q̄ ab alio. et hoc modo primum annus cyri potest dici in medio annozum: licet propinqui- or satis fuerit reparationi templi q̄ eius destructioni. **D**e verificatione il- lius verbis: **J**ob. ij. **Q**uadragesima et sex annis et. non est multū curandū quia non est verbum christi nec euangelistę: nisi tm̄ referendo: sed est ver- bum iudeozum obiectum christo: contra quez multa falsa dixerunt: vt patet ex euangelijs. **E**t **C**um iratus fueris. **P**opulum inde captiuando. **M**isericordie recordaberis. **I**psū per cyrum liberando. **D**eus ab austro. **H**ic alludit ppheta historie eductiōis populū de egypto que est ad austrum respectu iudee. et est sensus: **D**eus ab austro uenit. et. i. sicut deus a parte australi uenit cū populo populū ad terram. pmissiōis deducendo. **F**m̄ illud **D**eu. ij. **N**on uenit dominus iter tuum habitans tecum. **P**lennis: sic ueniet cum medis et persis ad liberā dum ipsū de ca- ptiuitate babilonica. **H** **E**t sanctus: id est deus qui est sanctus sancto- rum. **I** **D**e monte pharan. i. sicut perduxit populū per locum illum. **N**u. x. ita deducet populū suū reducendo in iudeam. **K** **O**peruit celos gloria eius. id est potestas eius glorioza in destructio- ne babilonica. **L**aydis eius

Domine audiui. **R**yr. Domine audiui au- ditum tuū et timui: **D**ñe p̄siderauit opa tua obstupuit: in medio duozū animalū cognosceret. **D**ñe audiui. **H**istorice. audiuit penas quas dia- bolo et nabucho. parasti: et sicut territ? sum qd̄ dia- bol? sic confodiet: sic p̄cor qd̄ p̄missi iplē. et finit- to tpe redde xpm̄ qd̄ pollicit? es nō moziā irritū: sed viuifica. i. imple: qd̄ de resurrectione p̄t acci- pi vt mortū p nob viuificet. **S**c̄dm̄ **R**yr. **D**o- mine audiui in scripturis sermonē tuū ante inte- riori: et cōtēplatus sum opa vt ex creaturis intel- ligerē creatorē: et p ea obstupuit sensū homis amis- so: in sanctā amentīā uersus sūt: vl̄ admiratiōe tur- batus in laudē tuā erupit. dicens: **I**n medio duozū animalū c. i. p filiū et sp̄m̄ sc̄m̄ pater intelligi- tur. vl̄ duo cherubin q̄ tra se respiciūt: et i medio habēt oraculū. vel duo seraphin quoz alter ad al- terū clamat mysteriū trinitatis: quoz vn? missus mūdāt labia pphete: et dicit: **I**gnē ve. mitte. i. ter. et qd̄ volo n. v. a. **S**ed simplr̄ xps̄ in̄ duos latro- nes agnit? ē: vl̄ a iudeis et gētib?: hincinde enī cin- gentib?: vl̄ iter duo testamēta q̄ vitalia spirāt. **D**e us ab austro. **A**gnitio dei patris uenit bis qd̄ digni- sūt in pleno lumine et agnitio sc̄i. i. filij dei de morte v. et. c. i. patre qui est plen? virtutib? et oia ptegit et fouer: vel de sublimitate eloquij vmbrosi et pdē- si: multis testionijs p̄exti. vl̄ p̄barā os vidēt di- cif: et de smone eruditi viri: uenit noticia filij vl̄ ve- niet. i. nasceet in bethlem q̄ sita est ad austrū: et qz ip̄e est qui legē dedit in sina: de pharan ueniet: q loc? est uicin? mōti syna. **C** **O**puit. **I**n aduētū xpi oia repleta sūt glia. **A**n. **S**ilia in excelssis deo: et in terra pax ho. ho. vo. et pacificās q̄ in cel? et i- terra. **S**e

Aud. 12. f

Aud. 10. b

Marginal notes on the right side of the page, including 'Abacuk', 'Moraliter', and other commentary.

Terra. Sela hebraice Hieronym' semp. Lxx. diaplasma semp. i. ipe q̄ natus est in bethleē q̄ dedit legē in syna om̄nibus p̄teritis r̄ p̄sentib' r̄ futuris auctor est. a **I**bit mors. i. exenti de baptismo occurrer diabolo r̄ stabit ante pedes eius q̄ tēptat. xl. dieb'. **S**tās saluator r̄ oculo suo oīa metiēs: gētes dissipat: mōtes r̄ colles sc̄li cōterit. vel mōtes sūt demōes. b **P**ro iniquitate. vel laborib': q̄ laborāt de diuitiis vel honozib': sūt hospiciū demōnū qui esse debuerūt tēplū dei vñ turbant: q̄ alti facti sp̄ mortē r̄ iudiciū tūmēt. madian. i. exaudi tlo: q̄ metu iudiciū iā cruciant.

Et ego lōge ante vidi q̄ turba hūn' tentoria ethiople r̄ hoc pro iniquitate. r̄ turbabūt pelles. i. tētoriaz terre madian: r̄ b̄ fiet. p̄ mutatis fluminib'. **T**er' testamētum trāsīt in nouū. **Q**ui' auduozib' loeis in rubro maris: nō irascet' vñ i mari. i. mūdo tu dico q̄ ascēdis.

Ethiopes tētri q̄ velsunt carne draconis demōes sūt quoz tabernaculuz sit: q̄cumq; in hoc sēlo p̄pter honozē r̄ diuitias laborat: q̄ postq̄ p̄secut' ē tradit se luxuriet voluptatib': vt qd̄ auaricia p̄gre gavit luxuria p̄sumat. iste p̄ laboribus sit hospitiū demōnū. Sed postq̄ fuerit dicit' r̄ exaltat' tunc cōscientia p̄tōp̄ sp̄ mortē et iudiciū formidabit: r̄ cruciat' quos se scit meruisset quozidiano pauore sustinebit. c **M**ūqd̄ in flu. Hoc est breuiter dicere fin' l'raz: si cut iordanē r̄ mare rubrū sicasti p̄ nobis dimicans. nō enī in sensu blūb' iratus es: ita nunc quadrigas p̄scēdes arcūq; corripēs saluētē dabis pp̄lo: r̄ q̄ iurasti patrib' r̄ tribub' explebis in sempiternū.

Mūqd̄ in flu. **A**. bigue dicitur. Simala sunt flumina r̄ mare irascit' deus r̄ p̄cutit ea eloquentia hereticoz. flumē ē qui agunt omni vento doctrine r̄ sp̄ malicia flucruant. mare sunt super quos imper' sit dñi vt sentiat eius aduentū: et sciat quib' terminis cōcludant'.

Sibona sūt laudat' vñ leuat' in illis iesus: et ecclesiā suā sup̄ huius modi mare collocat. **S**uper equos tuos. animas scōzorum. In his curribus equitas totū lustrat mūdū et intendit arcū r̄ nō interi emittit: vt qui modo territ' fuerit nō sentiat emissionē: r̄ hoc facit se per. **S**emp enī in sc̄tis armat' se/ det r̄ discurret in salutē orbis: r̄ p̄ hoc diuides r̄ disperges fluuos terre dimicātes aduersus tuū populū. vñ fluuus sc̄des terra vt in terremoto noui fōtel emanēt: alij obturāt ita p̄ aduētū xp̄i orbe cōculso: fōtes isrl' obturati sūt: apostoli emanauerūt. Sicut vene cozporis sanguinem habēt: sic vene terrarū aqs̄ latentes q̄ cōcussione erūpūt: sic r̄ aīa naturalit' h̄z aqs̄: s̄ p̄ secordiā latētes x̄bo dei p̄cussē erūpūt: hi sūt putei abzaā q̄s p̄bilitate obstruūt. e **F**luuos sc̄in. ter. Quia suscitauit domin' arcū suū vt tribub' iuramēta redderet q̄ locut' ē. cōsequēter dicit' fluuos. i. t. aduersus tuū popl'm dimicātes diuides atq; disperges. f **S**urges aquarū t. Sūt aque sempitēne q̄ fluūt de fontib' isrl'. sūt brenes q̄ fluunt in mare quarū finis p̄ditto ē. he sūt brenes q̄ ad tps̄ floret. **S**urges iper' r̄ p̄secutio eoz cessauit: r̄ tūc abyssus. i. iseri lau

Suscitās su. ar. t. i. arc' medoz et p̄sarū q̄ dicit' tui: q̄ ad executionem tue iusticie extēti. b **I**uramenta tribubus que locutus es. i. ad seruandum iuramenta que fecisti abzaam isaac et iacob de terra a tribubus possidenda: quia per hoc redierunt due tribus: r̄ aliq̄ de decē in iudeā. c **F**luuos sc̄ndes. i. euphratē modo supradicto: ita q̄ ē repetitio eiusdē ad maiorē exp̄sionē. **V**iderūt te aque. in effectu potestāt' tue. e **E**t do. mōtes: id est sup̄bi babilonij. f **S**urges aquarū trāsīt. i. imper' euphratis a suo alpeo diuertit modo p̄dicto. g **D**edit abys. vo. suā: id est fund' euphratis denudat' aqs̄. ita oñdit dei virtutē sup̄ babilonios ac si clamaret: sic d̄ ca. p̄ce. **L**apis de pariete clamabit. **A**ltiludo

a **L**audis ei' plena est terra. q̄ de illa destructiōe multe regiōes gauise sūt q̄ fuerāt a chaldeis afflictē: vt dicit' ē ca. p̄ce. b **S**plēdor ei' .i. fulgor armoz exercit' cyri r̄ darij: q̄ d̄ splēdor dei: eo q̄ ille exercit' erat executor diuine iusticie. c **C**ornua in ma. ei'. i. arc' extēti r̄ balliste: q̄ p̄le r̄ medi erāt optimi sagittarij. d **I**bi abscondita est fortitudo ei'. q̄ victoria illi exercitui p̄cessa: magis fuit virtute diuina late ē humana. e **A**nte faciem ei' ibit mors. In hebreo habet: Pestilētia. **A**duētū enī cyri et darij p̄tra babilonias p̄cessit mortalitas debilitās virtutē chaldeoz.

f **E**grediet' diabol' ante pedes ei'. q̄ tales p̄cussiones frequēter sūt p̄ demones: sic dicit' de egyptijs ps. lxxvij. **I**mmisistiōes p̄ angelos malos. g **S**tetit. **H**ic incipit ver sus ali' in hebreo: r̄ referē ad exercitū cyri r̄ darij qui stetit in obsidiōe babilonie vsq; ad ei' captiōnē. **I**deo subdit: h **E**t mensus est terrā. q̄ terra babilonie fuit diuisa p̄ncipib' exercit' fm suā portionē. i **A**sperit. i. aduersarios cōfidēt. k **E**t dissoluit' gētes. i. babilonios r̄ ea adiuuātes. l **E**t p̄triti sūt mōtes sc̄li. i. maiores p̄ncipes babilonie q̄ ante erāt altiores in hoc sēlo. m **I**ncuruati sūt colles: id ē humilitati r̄ delecti p̄ncipes minozes.

n **A**b itinerib' eter. ei'. i. a p̄cessib' exercitū cyri r̄ darij ab eterno p̄missis a deo. o **P**ro iniquitate. i. destructiōis tēplū a chaldeis: vt p̄dictū est ca. p̄ce. p **A**idi tētoriaz ethiople. i. turbata r̄ sūt madian. vñ qd̄ dicit' hic: **P**elles. In hebreo habet: **C**ortine. **I**sti enī ppli fuerūt cū nabucho. in destructiōe tēplū: r̄ cū nepote ei' **B**althasar fuerūt debellati. q **M**ūqd̄. **H**ic sūt p̄ditur modus captiōis. r̄ diuidit' in tres: q̄ p̄p̄ta p̄mo dñi ciat captiōis modū. sc̄do approbat diuinū iudiciū. ibi: **A**udini. tertio reuētit ad p̄positū. ibi: **F**icus enī. **P**ria adhuc in duas. q̄ p̄mo iste mod' exprimit. sc̄do histozie **I**osue alludif. ibi: **S**ol et luna. tertio reuertit ad narrandū captiōis modū. ibi: **A**īa fecisti.

Circa p̄mū sciendū q̄ p̄se r̄ medi videntes ciuitatē babilonis inerpū / gnabile p̄pter muroz altitudinē r̄ fortitudinē longe a ciuitate diuiserūt fluuus euphraten in p̄les alueos: r̄ sic p̄ alueum p̄ncipalē diminitū intrauerūt ciuitatē vbi non erat mur'. r̄ hoc est qd̄ d̄: **M**ūqd̄ in fluminibus. i. in euphrate: q̄ d̄ flumina in pluralitū p̄pter ei' magnitudinē. tū p̄pter diuisiōnē dicit'. r̄ **I**rar' es dñe. inferendo babilonij effectū tue vindicte. q. d. sic.

s **A**ltiludo. i. in euphrate q̄ nomiat' mare more hebraico q̄ oīs p̄gregatio aq̄rū magna mare d̄: s̄ illd̄ **S**en. j. **C**ōgregatiōes aq̄rū appellauit maria. t **I**ndignatio tua contra babilo. q. d. sic. nō enī talis diuisiō euphrat' videbat' posse fieri nisi specialit' ad intorū dei. v **Q**ui ascēdes. sic est in libris correctis et in hebreo. r̄ **S**up eqs tuos. id est super equos medozum r̄ p̄sarū / rum dando eis r̄ equitibus virtutē capienti babilonias. y **E**t quadrigę tue. in q̄ bus pugnabant antiquitus. z **S**aluatio. captio enim babilonie fuit saluatori populi iude p̄ cyrū liberatē eū a captiuitate.

a **S**uscitās su. ar. t. i. arc' medoz et p̄sarū q̄ dicit' tui: q̄ ad executionem tue iusticie extēti. b **I**uramenta tribubus que locutus es. i. ad seruandum iuramenta que fecisti abzaam isaac et iacob de terra a tribubus possidenda: quia per hoc redierunt due tribus: r̄ aliq̄ de decē in iudeā. c **F**luuos sc̄ndes. i. euphratē modo supradicto: ita q̄ ē repetitio eiusdē ad maiorē exp̄sionē. **V**iderūt te aque. in effectu potestāt' tue. e **E**t do. mōtes: id est sup̄bi babilonij. f **S**urges aquarū trāsīt. i. imper' euphratis a suo alpeo diuertit modo p̄dicto. g **D**edit abys. vo. suā: id est fund' euphratis denudat' aqs̄. ita oñdit dei virtutē sup̄ babilonios ac si clamaret: sic d̄ ca. p̄ce. **L**apis de pariete clamabit. **A**ltiludo

h **A**ltiludo. i. in euphrate q̄ nomiat' mare more hebraico q̄ oīs p̄gregatio aq̄rū magna mare d̄: s̄ illd̄ **S**en. j. **C**ōgregatiōes aq̄rū appellauit maria. t **I**ndignatio tua contra babilo. q. d. sic. nō enī talis diuisiō euphrat' videbat' posse fieri nisi specialit' ad intorū dei. v **Q**ui ascēdes. sic est in libris correctis et in hebreo. r̄ **S**up eqs tuos. id est super equos medozum r̄ p̄sarū / rum dando eis r̄ equitibus virtutē capienti babilonias. y **E**t quadrigę tue. in q̄ bus pugnabant antiquitus. z **S**aluatio. captio enim babilonie fuit saluatori populi iude p̄ cyrū liberatē eū a captiuitate.

a **S**uscitās su. ar. t. i. arc' medoz et p̄sarū q̄ dicit' tui: q̄ ad executionem tue iusticie extēti. b **I**uramenta tribubus que locutus es. i. ad seruandum iuramenta que fecisti abzaam isaac et iacob de terra a tribubus possidenda: quia per hoc redierunt due tribus: r̄ aliq̄ de decē in iudeā. c **F**luuos sc̄ndes. i. euphratē modo supradicto: ita q̄ ē repetitio eiusdē ad maiorē exp̄sionē. **V**iderūt te aque. in effectu potestāt' tue. e **E**t do. mōtes: id est sup̄bi babilonij. f **S**urges aquarū trāsīt. i. imper' euphratis a suo alpeo diuertit modo p̄dicto. g **D**edit abys. vo. suā: id est fund' euphratis denudat' aqs̄. ita oñdit dei virtutē sup̄ babilonios ac si clamaret: sic d̄ ca. p̄ce. **L**apis de pariete clamabit. **A**ltiludo

dauerunt terti etiam superbi. Langelli qsi plausu manuū eleua- tarū victorem demonstrarunt. a Sol et luna. Sol tu' r luna que pōdere malorum et errore tenebrarū operiebant receperunt lumē suum pristinum. b In luce sagit. Sagitte leuiores: ha sta maior. Sagitte sunt plage dei: hasta eruditio. c In fremitu.

Qui ppli tui vidicab iuriā trena regna calcab: r oēs gētes admirari facies: qz egressus es in sa. p. t. r venisti ad eos cū xpo tuo: quo veniente p cussisti antichri- stum in hoc seculo qd est in maligno po- situm: vel ipm diabolum qui impietatis caput est: quem eiecit de hospicio vt ibi habitet iusticia. d Egressus es in sa/ lutem populi tui. quia ad te ingredi nō po- terant. e Percussisti caput de domo. Sicut eccle r omnis viri xps caput: ita cunctorum demonum qui in hoc seculo dimicant est caput beelzebub princeps demoniorum: r singule eorū turme ha bent capita r principes suos: verbi gra- tia: Spiritus fornicationum habent p- positum suū r spiritus vane glorie: spiri- tus mendacij: spiritus infidelitatis: ha- bent p̄sides militie sue. Sed clementis- simus deus vbi fuerat caput pessimū: eo absceso sepe ponit caput optimum. Tra- dunt hebrei resep̄ demontis esse nomē q̄ principatum tener inter alios: r p̄p̄ter nimiam velocitatem atqz in diuersa dis- cursum auis et volatile nuncupat: ipm / qz esse qui in paradiso sub figura serpen- tis mulieri sit locutus: r ex maledictioe qua a deo condemnatus est accepisse no- men. Siquidem resep̄: reptans ventre interpretatur. f Denudisti. Lxx. Su scitasti vincula vsqz ad collum in fine vt deposito priorū iugo vincula cbaritatis leue iugum subeamus in curru christi: hic compulsi pro sela posuerūt in finem.

Denu disti. i. abscondita eius aperta fecisti nō ad breue tempus sed in pepe- tuum. Denu disti. fun. Fundamentum christi quod est in anima: allopholi ter- ra obauerant: sed cietra terra r optimus fundamentum nudat: vt ornatur vt aliq̄ ponunt: vt appareat r suam recipiat cla- ritatem: r hoc in sempiternum.

g Eius impij. Impius est vel nabucho donosor vel omnis aduersarius ppli dei: nō solū sceptris sed r capiti quod p̄cisse- ras bellatorū qui venerūt vt turbo ad dis- pergendū. i. vt euerterent israel et capti- uarent. ita aut̄ exultat vorātes pauperes israel sibi subiectū: quasi hoc in abscondi- to faceret. i. te ignorante. Hic itaqz ad plūm. p̄ populo tuo: et quadrigas mittēs in aquas. i. i gentes multas. fecisti eis vi- am in luto. i. vt culces r quasi lutū cō- teras eos. h Sicut eius q̄ dno. pau.

Sed ita vane sicut qui occidit pauperem quem putat diuitem. i. Audiui et conturbatus ē. In persona sua de toto populo. Audiui et con. Et ego p spm̄ audiri q̄ patientur equi: et caro tremuit: et ab hac voce cōtre. la. m. k Ingrediat̄. Hic li- benter patimur angustias oēs: r tua cōminatōe totis visceri- bus terminius: r nō hoc solū: sed vltro appeto. Ingrediat̄: i. In ossibus meis. nō solū in carne sed etiā in medullis ossiū r stratus putredine corporis et vici mib' scateat: vt cū p̄ctis susti- nuero angustias oēs captiuitatis: requiescā cū abraā isaac r ia- cob et ceteris q̄ sunt pplis accinctus. Hec allegorice vt sit allego- ria mixta historie: quia aliq̄ historia ipsa metaphorice textit: nec semp eius metaphora allegoria sonat. Bz historia aut̄ in persona ppli dicit se libenter in captiuitate pati quelibet: vt eo tpe q̄scat q̄ maledicet sceptris ipij r eq̄ culcabūt lutū vt p̄ cū scis coro- babel r iesu reuertat in terrā p̄missiois: h̄ nō vult lra libri.

Vides h̄ p̄pha destructione inimicorū victoria dei: reuertit̄ ad seipm̄ dicens se malle cū iust' tribulari: qz cū malis eternalit̄ cruci- ari. m Tribulatiois. qz tūc oia auferent̄ hōi. Bz illd: hō cū ire risit nō sumet oia: neqz descēdet cū eo glia ei'. n. Fic' ideo h̄ volo pati

us: et sic erat tibi lutū derelictū ab aquis mult' qui ibi an- te fuerant. y Audiui. hic p̄hera approbat iudici- um diuinū de captiuitate ppli sui ad purgationē pctozū. dicens: Audiui. i. pplm̄ infirmū murmurantē p̄tra tuā iudi- cū de ei' captiuitate. z Et turbat' est vent' me'. stimu- leni ne suo murmure ad irā puocaret te. a A voce. scilicet murmuris eorū. b Cōtremuerūt labia mea. q̄si lo- qui nō potētia: sed tñ cū tremore moueri. c Ingrediat̄ putredo. q. d. captiuitas sup nos inducta qua aliq̄ putre- fiunt corpora est patient' toleranda. d Et requiescat̄ labore captiuitatis. e In die tribulationis. i. tpe baby- lonice destructionis. f Et ascendā. de chalda in iudeā p̄ epyri licentiā. g Ad pplm̄ accinctū n̄m. i. armis para- tū. sic eni ascēderūt filij isrl' de babilone: p̄pter periculum hostiū in via. Hec d' pplis accinct'. i. dispositus ad gradie- dū: et loquit̄ h̄ p̄pha in p̄sona ppli de babilone redituri: qz tpe illi' captiuitatis tpe erat in iudea fm̄ historia Daa- riliq̄. Quis eni nō sit autētica tñ. p̄abilis reputat. h Fi- c'. supra posuit modū captiōis babilōis ex debellatioe eius

um. hic

um. hic

um. hic

um. hic

um. hic

um. hic

um. hic

um. hic

um. hic

um. hic

um. hic

a Altitudo. i. spē deus: q̄ nō solū dicit alt' in p̄creto: s̄ est am altitudo in abstracto: sic d' xitas r iusticia: r h̄ p̄p̄ ex cellentiā sue altitudinis. b Dan' su. le. ad p̄niedum chaldeos. c Sol r luna. Dic. p̄pha alludit historie Jo sue. cū d' Sol r luna ste. r. i. sicut steterūt pugnare Josue cōtra chaneanos in signū diuie vir- tutis sibi assistent' : sic assistet vir' dei medis et p̄lis pugnātib' z chal- deos. id subdit: d In luce sagit- tarum tuarum ibunt in splendore fulgu. i. eorū sagitte a te dirigēt ad interficiendū chaldeos: r s̄lir eorū- haste: p̄p̄ qd dicunt tūc: qz a te di- recte in executionē tue iusticie. e In fremitu. exercit' epyri et darij. f Conculcabis ter. s. babilonis. g Et in furore. i. in vindicta tua. h Obstupescias gen. ad au' p̄li- um babilōiorū venietes. i. Egres- sus es. i. egredieris cū medis r per- sis eos dirigendo. k In salute ppli tui. qz p̄ illā victoriā cyrus des- dit p̄p̄o licentiā reuertēdi in iudeā. ideo subdit: l In salutē cū xpo tuo. i. cyro. de quo d' Isa. xlv. Hec dicit dñs xpo meo cyro rē. Sciēdū tñ qz cyrus nō dicit ibi xps: nisi in- q̄tū fuit figura iesu xpi. r ideo hec littera ad iesū xpm̄ principalit̄ ē re- feren da: vt sit sēsus: Sicut iustit' cū cyro ad liberationē ppli tui de ba- bylone: sic eris cum iesu christo ad liberationem populi tui de inferno: que salus est figurata per salutem populi a cyro datam. m Per- cussisti caput. i. balthasar regē. n Denu disti fūda. ei' vsqz ad col- lū. i. manifeste ostendisti multiplex eius vitii p̄ vindictē tue effectū. o Maledixisti scep. eius. i. domi- nationib' eius. p Capiti bella- toz ei'. i. principi sue militie. r sub- dit causa: q̄ venientib' vt tur- bo. i. cū impetu r furore. r Ad disp̄gēdū me. i. pplm̄ meū in hieru- sale r iudea. s Exultatio eorū. in destructione ciuitat' r templi r capti- uatione ppli. Sicut ei' rē. t Et fecisti in mari. Dic p̄pha reuertitur ad narrandū captiōis babilonice modū: sic in cātilentis idē freq̄nt re- petit' : q̄ mod' fuit p̄ diminutionem euphrat' q̄ d' h̄ mare: sic r s. cū d'z: Uā fecisti in mari. i. in euphrate. v Equis tuis. i. eqs medoz r p̄s- rū: q̄ dicit̄ tui: eo qz a te sūt directi in executionē tue iusticie. z In lu- to aquarum multarū. qz alpheus euphratis nō erat totalit' desicca-

um. hic

um. hic

um. hic

um. hic

um. hic

um. hic

um. hic

um. hic

um. hic

um. hic

um. hic

um. hic

um. hic

um. hic

um. hic

um. hic

um. hic

um. hic

trouimus

Ps. 43.

Nico. de Iyra

um. hic

vo. h' pati' r post ascēdere ad p. a. qz veniet dies tribulationis: et ceteris in angustia cōstitutis: ego letabor in tua maiestate: vel cū venerit dies iudicis eversiois: ego pereūte p'lo elect' sū: et sociabo me discipulis christi ascēdēs montana: qz in mō te eos docet relictis inferi' turbis: qz sic' ad quā venit esuriē.

l. p'plus iudeoz nō dat poma. r iō ma ledici: nec fert fructū nō i sela seloz: sed vsqz in selm. i. cū gētes intrauerit. hec est ficus p qua rogar agricola: id est gabriel vel michael cui cōmissus ē p'plus iudeoz qui in passione precat: da eis spaciū penitētie r noli subnere: r siquidē fecerit. s. suspēsiue: sub audiat: trāsseres in alterā vineā. i. ecclēsiā. Venit tertio p legē: p p'phas: p seipm. Post passionē data peniten- tia. xli. annis: qz nō fecit fructū subū/ sa est. qui vero cōuersi sūt ad p'plm gē- tiū trāslati sūt: ad quē p'pha ascēdit.

Vinea. i. p'pls q nō fecit fructū s'z p/ nas: nō iudiciū s'z clamorē dicit: **Ar-** cisiige crucifige eū. r nō habem' regem nisi cesarē: q occidit post seruos filiū: r ideo exterminauit eam aper de silua. **Olina.** i. p'plus cuius ramis fract' ole aster inferi: v' sic' spūscētis p pomo rū dū cedine. **Vinea** xps q dicit: **Ego** sum vitis: olina pater a quo omne lu/ men. In libro Iudiciū dicunt ligna sil uarū venisse ad has arbores vt regnēt super se qd nūq' sit: sed rhānus impat eis que habet spinas r ignem vt vulneret et cōburat arua. hierlm oli in mōtib' scētis: nūc cāpestris dicit: q nō solū nō alit rōnales: sed nec pecora et boues qui potēt iugū de eis: hec oīa auferent a p'plo: qz inique egit in deū. Si autē dīē tribulatiōis de p'sumatiōe accipis om/ nia ad eos referes: qui dicūt se esse de ecclēia nō habētes opa. r sic' vinea: olina. i. trinitas nō auferet eis fructū suū. r nō solū nō habēt frumēta hominū: s'z nec cibos pecoz r iumētōz r p mōtib' in humili veranf. a **Ego** autē in. Iudeis p orbem dispersis dicit p'pha ex p'sona credetiū: s'z si de p'sumatiōe acci- pis sic dicit: sicut p'cessa egypto: ficus: vinea: olina: campi nō dabāt fructū r deficiebant pecora: qz nō habebāt cibos. r i' s'rl exultabat: sic in fine mūdi qn refrigescet charitas: r nō dabit fruct' operū: tunc iust' let' dicit: **Ego** autē in dño gaudebo. et educt' ad sūmū cātabo tropicū: q in pncipio dixi: **Clamabo** r nō exaudies: q de iusticia ei' r de iudicio causatus sum lauda- bo equitate.

Uerbu dñi

Nico. de lyra

um. hic idē ostēdit ex defectu victualū. dñs enī aī aduētū cy/ ri et darij ptra babiloniā iduxit terre sterilitatē: ita qz fortali/ cia nō potuerit sufficere muniri. iō dicit: **Sic** enī nō florebūt: id est modicū florebūt: ita qz faciet modicū fructū quasi p nihilo reputandū: s'z qz dicit. i. phisicoz. **Modicū** est quasi ni- hil reputat: r etiā s'z cōem modū loquēdi quo dicit: nihil ē in arborib' qn ibi est modicus fruct' r ita intelligit illd qd sub/ dif de vineis oliuis r aruis. a **Abscide** de ouili pec' rē. qz p' defectū pass' aīalia potēt parū fructificare. b **Ego** autē. **Audita** babilonis destructione et p'pli iude liberationē. p'pheta exclamat dicit: **Ego** autē in dño gaudebo. applaudēs diuine iusticie r liberationi p'pli iude. c **Et exultabo** in deo rē. i. salutari meo liberāte p'plm meū de captiuitate babiloni/ ca: r fm hoc iesus est nomē appellatiū. sed quia dicitū est qz li- beratio de captiuitate babilonica figura est liberationis patrū de libo iserni sic fieda p iesū xps: r vtrāqz liberationē videbat p'pheta futuram. ideo iesus est hic etiā nomē p'p'riū. d **De** dñs fortitudo mea. educēdo me sua virtute. pmo de babilōe: scdo de inferno: vt dicitū est: r sic est verbū. p'phē loquētis in p- sona p'pli in babilone captiuati r in limbo detēti. e **Et po-** net pedes meos qsi cer. qz redētib' de babilone dedit virtu/ tē r agilitatē gradiēdi: r liberatis de limbo virtutē egrediēdi et ad celū ascēdendi. iō sub dif: **Et** sup excelsa mea deducet me victor: qz p'pls de babilone rediēs ascēdit in iudeā q est terra montuosa: r potissime qz venit in hierlm: r ibi replū fūdauit i mōte sion. j. **Esdre.** iij. qz detenti in inferno ascēderūt in cō- mōte victore xpo. f **In psalmis** ca. qz p'pls rediēs de babilo- ne deū laudabat in via r magis in termino. j. **Esdre.** iij. **Et** s' / eti cū xpo ascēdētēs cū diuinis laudib' ascēderūt in illis sine

sine p'seuerantes. p's. lxxiiij. Beati q habitāt in domo tua do mine: in sela seloz laudabunt te. ad quā nos p'ducar rē.

Moraliter. sēsū l'ralē capitlm istd ē oratio Aba- cuk p gratiarū actiōe de potestatis babilonice delectiōe.

non florebūt: et nō erit germen in vineis. Dentietur opus oliuē: r arua non afferent cibum. Absci- detur de ouili pecus: et non erit armentum in p'p'p'ib'. Ego autē i dño gaudebo: r exultabo i deo iesu meo. De' domin' fortitudo mea: r pōnet pedes meos qsi cer uozū. Et sup excelsa mea deducet me victōr in psalmis canentē.

Sinit abacuk ppheta.

fera: q dicit mōs de quo abscisus est lapis sine mōtib': **Dan.** ij. k **Operuit** celos gl'a ei'. r laudis plena ē terra. nā in ei' natiuitate angeli cātauerūt: **Gl'a** in altissimis deo: **Et** in ter- ra pax hominib' bōe voluntatis: **Luc.** ij. b **Splēdor** ei' vt lux erit. i. in euidentia doctrine miracul cōfirmate. c **Cor** nua in manib' eius. i. man' ei' in comib' crucis fuerūt exten- se r est ibi figura q dicit **Hypallage.** sicut cū dicit. **Perflauit** fistula buccas. i. bucca pflauit fistulas. **Et** h mō exponūt ali/ q doctores illud **Diere.** xj. **Attam'** lignū in panē ei'. i. mit- tamus xpm qui est viuus p'cis in lignū crucis. d **Ibi** ab- scōdita est fortitudo eius. vñ iudei dicebāt **Mat.** xxvij. **Ali-** os saluos fecit: seipz nō pōt saluū facere. e **Ab** facie ei' ibit mors rē. qz p morte xpi mors et diabol' fuerūt expulsi. g **Stetit.** hic incipit versus in hebreo. ideo nō iungit lit- tere pcedēti sed sequēti sic: h **Stetit** et mensus est terrā. xps enī stetit in medio discipuloz post suā resurrectionē. r mī- str eos p'dicare p orbem: **Mat.** vi. **Euntes** docete oēs gentes rē. ideo dicit: i **Asperit** r dissoluit gentes. asperit enim eas oculo misericordie r dissoluit a vinculo idolatrie. l **Et cōtriti** sūt mōtes seculi. i. maiores pncipes mūdi. m **Incuruati** sūt colles. i. minores pncipes: qz multi de ill' r de ist' submiserunt humilitē colla sua iugo xpi. r sub dif cā: n **Ab** itinētib' eternitat' ei'. i. ex miracul virtute diuina q est eterna factis. o **Pro** iniquitate. **Hic** ponit punitio in deoz p morte christi. cū dicit: **Pro** iniquitate. i. iudeoz. p **Idi** tētozia ethiopia. i. potestat' romane que dicit ethi- opta eo q erat idolatrijs omnū gentiū denigrata. q **Tur** babunt pelles terre madian. i. iudee: qz madian interpretat cō- tentio. iudea nāqz p christi morte permisa est a deo rebellare romanis ex quo secuta est eius destructio. q **Runquid** in fluminib' irat' es do. rē. q. d. ptra res insensibiles q pecca- re nō pnt nō est ira tua s' ptra iudeos quib' dedisti legē r p- phetas r ipi occiderūt te. vt **Qui** ascēdes sup eqs t. rē. s. ad faciēdū vindictā de tāta neq'cia. r ruder dicit: a **Su** scitās suscita. ar. tuū. i. exercitū romanoz in q sagittarij mul- ti erāt. b **Juramēta** tribub' rē. i. ad implēdū patrū p- missa q p xpm sūt i'pleta in ei' morte r resurrectione r crucifigē- tiū iudeoz destructiōe. c **Fluuios** scides. **Hic** agit de dis- cipuloz christi p'dicatione post ei' ascēsiōē. cū dicit: **Fluuios** scides ter. dicunt enī p'dicatores fluij mūdum rīgātes do- ctrina salutari: q tūc fuerūt scissi. i. diuisi ad p'dicandū in diuer- sis ptib' mūdi. d **Aiderūt** te r doluerūt mō. i. pncipes ro- mani: q vidētes fidē xpi augmētari doluerūt r eā extinguerē voluerūt. sic ptz de **Herone** r plib' alijs sequētib'. iō sequit: f **Surges** aquaz trāsijt. i. iper' psecutionū trāsijt sup chri- stianos vsqz ad tpa **Cōstātin** de q sub dif: g **Dedit** abyf- sus vo. su. rē. p altitudinē intelligit **Cōstātin'** cui tot' orbis erat subiect'. i. pē xō manū suā leuauit ad p'tegendū christia/

nitatem et tunc abyssus dedit vocem suam: quia christiani prius in ab yfso tribulationis positi eruperunt sollempni in divina laude. Sol et luna steterunt in habitaculo suo. i. christus et beata virgo patienter honorati fuerunt in ecclesijs que prius colebantur in criptis et locis occultis. dicitur In luce sagittarum tuarum ibunt tunc erunt doctores ecclesie libere discurrent ad predicacionem fidei christiane. Sed quam perfecta victoria christi erit in morte antichristi. ideo subdit de ipso: et In fremitu calcabis terram. scilicet exercitum antichristi qui erit a deo pmissus: sed quia deus illam tribulationem brevabit. subdit: et Aggressus es in salutem. scilicet electorum. m. Perculisti caput. scilicet antichristi. et De domo impij: id est diaboli. n. Denudasti fundamentum eius. i. denudabis fallaciam eius pro enoch et helia. o. Maledixisti sceptoribus eius. i. regibus sibi adherentibus. q. Venientibus ut turbo. scilicet impetuosus ad destructionem ecclesie. s. Frustratio eorum. scilicet in illis pro verbis. ij. Et erant cum malefecerint. et Quia fecisti in mari. huius mundi. v. Equis tuis. i. antichristo et sequacibus suis que erunt sicut equi et muli. dicitur autem equi dei: quia discurrent ex eius pmissione. r. In luto aquarum multarum. i. carnalium fediratum quas antichristus cum suis exercet. z. Audiui tunc. Multi namque christiani audientes acerbitate persecucionis antichristi et timores de propria fragilitate mori perlegerunt ante dictam tribulationem ne deficerent in ea. et sic de in eorum persona: Audiui futuram antichristi. z. Et turbat est venter meus. i. cor meum pro horrore. b. Et pretriverunt labia mea. non poterat loqui pro timore. et Ingressus putredo. i. vitium sum mortuus antequam veniat antichristus. z. Et requiescit in die tribulationis. scilicet in sepulchro quam erit antichristi tribulatio. f. Et accessit ad populum accinctum vim. i. societate sanctorum in corpore et anima post iudicium: et quasi tunc cessabit generatio sequi: b. Sic enim non floreat tunc. et subditur sanctorum vita cui dicitur: b. Ego autem in domino gaudebo tunc. et patet sententia.

In ca. ij. Abacuk ubi dicitur postill. hic dicitur postill. ordo. ppheta. **Additio.** Circa materiam huius ordis prophetice ipsius Abacuk valde varie se habuerunt exposito res: quidam enim hebreorum dicitur quod hec oratio fuit facta pro quadam sterilitate tunc futura. ad quod faciunt aliquid in hoc cartico pntentia. v. dicitur: Nunc in fluminibus irasus es domine: quia in sterilitate cessavit pluvia diminuitur flumina. Similiter cum dicitur: Suscitabis arcum tuum. intelligit de iride de qua hec. ij. Arcum meum ponam in nubibus: quod dicitur arcus in tpe pluvie solet apparere. v. Ezechiel. i. Velut aspectus arcus cum fuerit in nube in die pluvie. vnde ppheta orabat pro eos ut appareret ille arcus: et sic pluvie fluere moze solito. Similiter cum dicitur: Sic enim non floreat tunc et non erit germen in vineis tunc. Abscedet de oculis peccatorum tunc. totum attribuit sterilitati predicte pro qua dicitur ppheta orasse ne populus periret pro predictam plagam. v. dicitur: In medio annorum vivifica illud. i. in medio annorum sterilitatis predicte et sup hoc petit: Cum irasus fuerit misericordie recordaberis. Alij vero hoc canticum exponunt de destructione babilonie: et de modo captivitas eius sicut in postilla cum aliquibus variationibus. de quibus non est curandum. Sed saluo se meliori iudicio hec oratio magis videtur pertinere ad mysterium christi: et ad hoc videtur tendere glossa ordinaria pro maiori parte: quod satis apparet ex eius devota compositione. Est enim composita ad modum psalmorum david: quod inter pphas expressius de mysterioribus christi devote cecinit. et ideo i. tota sacra scriptura non invenitur hec dictio cola in hebreo. nisi in psalterio et in cartico. v. cum dicitur: Sanctus de monte pharan: et in alijs certis locis ponitur in hebreo. cola: quod est diaplasma s. z. x. in qua expositione hoc quod dicitur in titulo. scilicet oratio abacuk pphete. p. ignoratius. contra naturam ad precedentia sic: Dixerat enim ppheta superius increpando idolatras. Ne qui dicit ligno expiscere tunc. et sequitur: Ecce iste qui cooptus est auro et argento: et omnis spiritus non est in visceribus eius: quia idola licet sint subtiliter et sumptuose fabricata: nullam tamen spirituale gratiam seu virtutem vel vitam in se continent: sed de deo vero subdit contrario: Dominus in templo sancto suo. scilicet incarnatus. quod sit in corpore sibi unito. dicitur esse in templo suo iuxta illud Job. ij. ca. Soluite templum hoc quod tate virtutis est quod cum sit in predicto templo suo et dicitur tota terra. i. totum mundum subiectum. de quo subdit: Sileat a facie eius omnis terra. At quia ppha i spiritu videbat quod circa cognitionem christi incarnati de quo statim dixerat: Dominus in templo sancto suo multi errores habebant consergere. ideo orat pro ignorantibus. de quo dicitur in titulo: Oratio abacuk pro ignorantibus: ne iusti in huiusmodi caderent ignorantias: et quia mysterium hoc habuerat non pro cognatione naturalis: sed ex fide que est ex auditu. ideo in exordio sui cartici seu orationis dicit: Domine audiui auditum tuum et timui. scilicet timore filiali causato ex devota reverentia tati mysterij. Consequenter petit auditum predictum impleri. dicens: Do-

mine opus tuum in medio annorum vivifica illud: ubi notandum quod hoc quod dicitur hic: In medio annorum. non debet intelligi de medio rei: geometrice loquendo seu arithmetice: sed de medio rationis. puta philosophus accipit medium. ij. Ethicorum. dicitur quod virtus moralis in medio consistit. scilicet pro conformitatem ad rationem rectam: et similiter in proposito: medium annorum intelligendum est secundum conformitatem ad rationem divinam que summe recta est ponderantem aduentum christi in tpe conformi dictamini sue rationis. In quo quidem tpe est tps plenitudo. de qua Aplus ca. iij. ad Galathas. Cum venerit plenitudo temporis. et sic intelligenda est glo. interlinearis que super istis verbis: In medio annorum dicitur. scilicet in plenitudine tps. Et quia non sufficisset quod opus dei. scilicet incarnatio filij fieret nisi hominibus notificaretur. ideo subdit: In medio annorum nota facies. Et quia timebat ppheta ne ex humana malicia hoc beneficium impediret. ideo subdit: Cum irasus fueris misericordie recordaberis. Consequenter ostendit quod illud opus dei. scilicet incarnatio venit in noticia seu cognitione nostram. dicitur: Deus ab austro venit. scilicet in meridie. Sicut enim in meridie sol maxime lucet: sic ad fidem incarnationis maxima lux saltem supernaturalis requiritur. Et quia devotus ad huiusmodi fidei scripturarum testimonia. ideo subdit: Et sanctus de monte pharan. scilicet de monte vmbroso et densio. pro quod sacra scriptura que hoc mysterij varijs locutionibus et vmbrosis figuris tradit intelligitur. Consequenter de eius naturalitate dicit: Operuit celos gloria eius. nato enim domino: angeli gloria in excelsis cecinerunt. Et quod est predicatio de vita et miraculis totius orbis fuit repletus. ideo subdit: Et laudis eius plena est terra. Consequenter quia christus sol iusticie dicitur tunc lux vera irradiat in mundo. id dicit: Splendor eius ut lux erit. et quia huiusmodi splendore fuit quodammodo occultatus in cruce. ideo subdit: Cornua in manibus eius. ibi abscondita est fortitudo eius: et ibi est finis versus apud hebreos: et est sensus: Cornua in manibus eius. i. trophea crucis secundum glo. quia pro extensione manuum christi in cruce: cornua are crucis sunt expressa: in qua quidem cruce abscondita est fortitudo eius: quia exinanivit semetipsum etiam versus ad mortem. Consequenter de effectu passionis eius dicit: Ante faciem eius ibit mors: quia moriendo mortem nostram destruxit. Egredietur diabolus a se predes eius. quod potest intelligi de expoliacione inferni qui diabolus potest dici. vel secundum glo. quia christo ingrediente in corde fugit diabolus. Consequenter dicit: Stetit et mensus est terram. et hic incipit versus in hebreo. Ad cuius intellectum in continuatione ad precedentia et sequentia sciendum quod quia propheta dixerat quod fortitudo christi erat abscondita in cruce: ideo h declarat quod sua potentia. puta est de fuerat antea valde patens et ostensa: et specialiter in operibus que fecerat in tpe veteris testamenti quod aliqua precipua hic narrat: ex quibus vnum est quod dividit terram ammoreorum et chanaanorum in hereditate filijs israel: que quidem divisio facta fuit per mensuram in funiculo distributionis: vt habet Josue. xij. de quo dicit: Stetit et mensus est terra. scilicet promissionis modo predicto. Et sequitur: Asperxit et dissolvit gentes. scilicet habitantes in illa: quia fuerunt ab ea separati pro mortem et captivitate et huiusmodi. Et quia reges eorum erant magni et fortes ab antiquo: vt dicitur in psalmo: Qui occidit reges fortes tunc. ideo subdit: Contriti sunt motes seculi. Incurvati sunt colles mundi tunc. Sicut autem querat quare in huiusmodi di narratio incipit ppheta ab acquisitione seu divisione terre et permixta illa que fuerunt in deserto et huiusmodi: dicitur quod de datione legis quod fuit potissimum et principale iam aliquid tetigerat ppheta cum dixerat: Deus ab austro venit tunc. et hoc significat eadem principalis aduentum christi: vt supra expressum est. et alludendo illi historie de datione legis in monte synai que erat vicinam monti pharan de quo fit hic mentio. Consequenter narrat fortitudinem dei ostensa antiqs post acquisitionem et divisionem terre de quo dicit: Pro iniquitate vidi tetoria ethiopiae. vbi notandum quod vbi nos habemus ethiopiae. in hebreo habet chusan. quod est nomen proprium cuiusdam qui afflxit filios israel: eo quod offenderat deum colendo idola: sed quia postea penituerunt et exclamaverunt ad dominum: deus salvavit eos per othoniel fratrem caleph: vt habet Iudicum. iij. et sic deus ostendit potentiam suam puniendo idolatras et miserendo penitentibus. Ratio autem quare translatio nostra habet ethiopiae est: quia chus signat ethiopes: et ideo pro chusan translulit ethiopia: sed ad veritatem ethiopia non est chusan sed chus. chusan enim est nomen proprium hominis vt dictum est: et sic habetur in chaldaica translatione. Consequenter dicit: Urbabuntur pelles terre madian. in quo tangit historiam gedeon cum madianitis qui ab eo fuerunt turbati et victi: vt habetur Iudic. vij. Consequenter dicit: In quo quid in fluminibus iratus es domine tunc. in quo ostendit potentiam dei

Aditio
 Dico. de lyra
 In isto prologo pro
 edito Peronymo
 dunt modum primo
 ponas quandam re
 quibus personis deliri
 que per se signantur. h. Mo
 que generaliter et in propria
 que vna cum rebus et
 que personam in se
 que materia tangit. h. Mo
 de q.

tentiam dei alludendo historijs de diuisione maris rubri et iordanis: non seruato tamen ordine temporis: nec exprimendo factum sed more poetico tangendo. Et quia deus se habuit in istis uir pugnator pro salute populi. ideo subdit: Qui ascendet super equos tuos quadri ge tue saluatio. Similiter quod subditur: Suscitans suscitabis arcum tuum. intelligitur eodem modo. s. considerando deum ac si esset fortis eques et expertus sagittator. Et quia ista et similia fecit deus ut seruaret iuramenta que fecit patribus de hoc qd semen eorum possideret terram promissionis. ideo dicit: Iuramenta tribubus que locutus est. et sequitur: Fluitus scindens terre etc. in quo est replicatio predictorum ad maiorem confirmationem. Quod autem sequitur: Surges aquarum transit. intelligitur de aquis iordanis que descendentes transferunt: et sic remanet abyssus discooperata. unde de hoc dicitur Josue. iij. ca. Aque que inferiores sunt decurrent atque deficient: sed aque alte steterunt quasi immobiles. de quo dicitur ibi. Que autem desuper veniunt in vna mole consistunt. et hoc est quod dicitur: Altitudo manus suas leuauit. p altitudinem intelliguntur aque altiores. s. superiores. Que leuauerunt manus suas: id est amouerunt potestates suas ne currerent naturali cursu. Consequenter alludit historie Josue de statione solis et lune: Josue. x. de quo dicit: Sol et luna steterunt. et quod ibi deus misit lapides grandinis magnos de celo quibus percussit fuerunt aduersarii. ideo subdit: In luce sagittarum tuarum ibunt: lapides enim illi qui non sine fulgure mittuntur estimantur ut sagitte seu haste lucentes: et quia ex huiusmodi percussio nibus miraculosos habitatores terre chanaan fremuerunt et stupuerunt. ideo dicit: In fremitu conculcabis terram: et in furore obstupescas gentes. Consequenter reuertitur propheta ad loquendum de christo. Ad quod sciendum quod superius propheta dixerat quod potentia christi fuerat in cruce abscondita. de quo dicit ibi: Abscondita est fortitudo eius. et postea ostendit quod eius potentia in antiquis fuerat multipliciter publicata. et hoc cum dicit: Stetit et mensus est terra. et cetera vsque ad istud locum. Nunc autem ostendit quod licet potentia christi in cruce abscondita fuerit. tamen fuit magna et saluifera operans. Unde dicit: Egressus es in salutem populi tui: in salutem cum christo tuo. et sequitur: Percussisti caput de domo impiorum: quia percussio demoniorum qui in ligno vicebat in ligno vite fuit a christo. et sequitur: Venudasti fundamentum eius vsque ad collum: quia ut dicit in glosa: Abscondita eius aperta sunt non ad breue tempus sed in perpetuum. et sequitur: Maledixisti sceptris eius etc. Totum exponitur de potestatibus diabolicis que frequenter veniunt ad dispergendum iustos: et sequitur exultatio eorum sicut eius qui deuorat etc. isti enim aduersarii humani generis se habent ut exultantes cum deuorant pauperem in abscondito: eo modo quo dicitur in psalmo: Insidiatur in abscondito ut rapiat pauperem etc. et sequitur: Sicut fecisti in mari egressus tuos in luto aquarum multarum. quod multis exponitur de transitu maris rubri: sed continuando ad predicta videtur exponendum sicut in glosa de mari huius seculi: ubi est luto curarum et sollicitudinum multarum: in quo mari christus fecit vias egressus suis. i. iustis quos regit sicut eques equum suum: et hoc dando eis exempla vite et consilia saluberrima: per que possent vitare fluctuationes et pericula huiusmodi curarum et sollicitudinum. prohibuit et christus sollicitudinem futurorum et temporalium: Mar. viij. ca. Et sic facit viam in huiusmodi mari turbulento. et sequenter dicit: Audiui et conturbatus est venter meus etc. Ad cuius declarationem sciendum quod propheta considerans ex p-

Nico. de lyra

Incipit expositio plogi in Sophonia prophetam per fratrem Britonem. Radunt hebrei eu. etc. In isto prologo proccedit Hieronymus per hunc modum. primo ponens quandam regulam hebreorum per prophetam personam describit. secundo ponit interpretationem nominis que propheta cognouit. ibi: Nomen Sophonie etc. tertio repetit carnalem prophetam genealogiam ex qua spiritalis elicit. ibi: Iste ergo propheta etc. quarto dicit cuius regis tempore prophetauit. ibi: Josiam regem iude etc. quinto prophetie materiam tangit. ibi: Ideo deus p-

Incipit prologus sancti Hieronymi in Sophonia prophetam.

Radunt hebrei cuiusque prophete pas aut auus ponat in titulo: ipse est propheta fuisse. Cuius etiam mos vnu de duodecim prophetis qui dicitur: Non sum propheta nec filius prophete: sed pastor caprarum vellicans sycomoros prophis nomen in titulo non habere. hoc si

dictis duo principaliter. vnum est tribulatio quam christus passus est in cruce ubi abscondita est fortitudo eius: ut dixerat. secundum est fructus saluifere sue passionis. de quo dicit: Egressus es in salutem populi etc. turbatus est in mente et contremuerunt labia sua: quasi nesciens loqui ex turbatione tante contrarietatis. ideo dicit: Audiui. s. predicta ex fide que est ex auditu. Et conturbatus est venter meus. s. mens mea que est intrinseca: sicut venter inter membra corpora intrinsecus est. Contremuerunt labia mea: quia loquela turbabatur ex vehementia turbationis intrinsece. Ingrediatur putredo etc. i. ingredietur: quia turbatio mentis reduebat etiam in membra solida que sunt ossa. Et redens rationem tante turbationis et tremor dicit: Et requiescam in die tribulationis. et est sensus quod propheta habebat requiescere et consolari in salute ab eo desiderata: que tamen facta est in die tribulationis. s. in tempore passionis christi: et nimirum si propheta de hoc tremebat et conturbabatur de tribulatione passionis. etiam si ex ea sequeretur fructus salutis: cum etiam christus imminente passione conturbabatur: et cepit tedere et mestus esse: Matth. xxvij. Consequenter propheta turbabatur ex hoc quod habebat commiserationem populo iudaico qui procuraturus erat mortem christi. et de hoc dicit: Ascendam ad populum accinctum nostrum. i. ascendam in indeam ad populum illum qui paratus est cum armis ad occidendum christum. Et notandum quod ubi nos habemus in hoc loco accinctum nostrum. In hebreo dicitur Tegudeno. et est omnino simile verbum. Gen. xlij. circa benedictionem gad: in quo loco translatio nostra habet: Preliabitur ante eum. unde et in hoc loco sic debuisset dicere: Et ascendam ad populum qui preliabitur ante eum. i. contra eum: et sic sententia erit planior ad propositum. et sequitur: Sicut enim non florebis etc. ubi videtur loqui propheta parabolice de populo iudaico assimilando eum sicut non florenti: vel vinee non germi nanti et huiusmodi: sicut Esa. ca. v. assimilat illum populum propheta ad litteram vinee non fructuose. et est sensus: Sicut enim. i. ille populus: Non florebis in illo tempore: Nec erit germen in vineis: quia perdidit virorem gratie. Mentieris operolius: quia de iusto dicitur: Ego sicut oliua fructifera in domo domini. Similiter et intelligendum est hoc quod dicit: Et arua non afferent cibum. s. de cibo spirituali. Abscedetur de ouili pecus etc. quia iam tempore illo desinit esse grex domini sicut et populus. unde Danielis. ix. Decidetur christus et non erit eius populus qui eum negaturus est. Consequenter propheta ex illis duobus consideratis. s. quorum vnum erat tristabile: scilicet afflictio passionis: et aliud magni gaudij et exultationis. s. fructus saluifere eius inclinatus ad gaudium: quod perpetuum et indeficiens. et de hoc dicit: Ego autem in domino gaudebo: et exultabo in deo iesu meo. quasi diceret: licet illam tristitiam considero que magna est: tamen quia transitoria est dimitto et gaudebo in domino qui est eternus. Et exultabo in deo iesu meo. s. in sua saluatione que eterna est. et sequitur: Deus dominus fortitudo mea. s. ad tolerandum plerique tempe. Et ponet pedes meos quasi ceruorum. ad attingendum terminum desideratum velociter. Et super excelsum deducet me: scilicet super alta et superba que huic salutis contraria tur. Et sic ero victor in psalmis canes. Et nota quod ubi dicitur Victor: in psalmis canes. ponit filia dicitur in titulo quarti psalmi. unde istud cauticum proprie est sicut vnde de psalmis dauid.

Postilla fratris Nicolai de lyra super Abacuk prophetam finit.

Nico. de lyra

us per prophetam. Ite in prima parte commendat prophetam sive describit a tribus primo ab officij dignitate. ibi: Hoc si vix est sopholas prophetam. scdo a nominis prefiguratione vel congruitate. ibi: Qui nomine (ut ita dicam) prophetico. tertio a generis nobilitate. ibi: Gloriosa maiorum etc. alias diuisiones ponemus in locis suis. Dicit igitur Tradunt hebrei. i. regulariter dicit. b. Vellicans sycomoros. i. discerpens folia sycomorum et aliarum arborum ad pastum pecorum. vide. s. in. ij. plogo super Amos. c. Hoc si verum est etc. hic describit personam prophetam quod ad duo. s. quod ad prefigurationem nominis. cui dicitur: Qui (ut ita dicam) etc. et quod ad nobilitatem. i. 4. litate etc.

Amos. 7. d